

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	...	960 Lej
Fél évre	...	480 Lej
Negyed évre	...	240 Lej
Havonta	...	80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Nyugalmat a polgárnak!

A népszámlálási aktus befejeződött és a polgárság megkönnyebbült sóhajjal nyugodott meg abban, hogy végre egy ideig nyugodtan dolgozhatik anélkül, hogy nehéz, kenyérkereső munkájában újban zavarnák. A népszámlálási ívek a maguk hivatalos utjain elindultak az adatokat feldolgozó statisztikai irodákba. Még akkor, amikor a népszámlálás elrendelésének híre nyilvánosságra került, kifejezést adtunk azoknak az aggodalmaknak, amelyek szárnyrakeltek.

A Cuvantul mai jelentése szerint ugyanis a népszámlálás eredményeit fel fogják használni arra, hogy a városokat megtisztítsák a nem kívánatos elemektől. Ezért aztán a népszámlálási listák másolatait eljuttatják különböző hatóságokhoz, amelyek a maguk szempontjaiból fogják átvizsgálni az ott feltüntetett adatokat és amennyiben azokban valami szabálytalanságot fedeznek fel, megteszik a kellő megtorló lépéseket.

Mindez szépen és simán hangzik így írásban és tetszetős fogalmazásban, de felujulnak az összes aggodalmak, ha ezeknek az eljárásoknak gyakorlati keresztülvitelére gondolunk. A pénzügyigazgatóságok, a katonai hatóságok, az állambiztonsági, népesedési hivatalok megkapják a népszámlálási okmányok másolatait és egyenként megkezdik majd annak tüzetes átvizsgálását. Szinte látjuk már az újabb és újabb helyhatósági rendeleteket, amelyek igazolásra, jelentkezésre, különböző okmányok beszerzésére és bemutatására szólítják fel a lakosságot. És folytatódik tovább az izgalmas és fárasztó hajsza a bélyeges akták, bizonyítványok, igazolványok után. Az ezer gondtól sanyargatott polgárok feje ismét főhet, hogyan szakítson magának annyi időt a kenyeret jelentő napi munkától, hogy a hivatalos ácsorgásokat elintézhesse. Nem, a súlyos anyagi válsággal heroikusan küzdő polgárságnak már se ideje, se ereje, se idege nincs ahhoz, hogy ezt az időrablót, nehéz és izgalmas kálváriajárást tovább folytassa.

Ne értessünk félre: mi teljesen helyesnek, jogosnak tartjuk az államhatalom ama törekvését, hogy biztonsága érdekében a célnak megfelelő intézkedéseket tegyen. Mi is azt valljuk, hogy azoknak, akiknek semmiféle kapcsolataik, vagy feladataik nincsenek Romániában, aligha van joguk arra, hogy ebben az országban tartózkodjanak és ezzel az állampolgárok kereseti lehetőségeit rontsák. Üdvös és az ország érdekében való, ha az állam ezektől az elemektől meg akarja tisztítani Romániát. Minekünk csak az intézkedések végrehajtási módja ellen van kifogásunk, annyiban, hogy azok a teljes jogu és jószándéku állampolgárok molesztálásával járnak. Találjon az állam adminisztrációs szervezete olyan megoldást, amely ezt a tisztító munkát elvégzi anélkül, hogy ezzel az ország lakosságának nyugalma megzavarná.

Elutaztak Prágából a kisantant külügyminiszterrel.

Mitilineu külügyminiszter párisi utja.

(Az Aradi Közlöny prágai tudósítójának távirata.) A joachimsthal konferencia összes delegátusai a tanácskozások befejezése után Prágába utaztak, ahol a kormány nagy recepciót rendezett tiszteletükre. A jugoszláv követésen dejeuner rendezett, este pedig a román követés bankettet adott. A vendégek ma el-

utaztak Prágából. Mitilineu külügyminiszter Párisba indult.

A párisi Temps cikke szerint a joachimsthal kisantant-konferencia korszakot jelent az európai politika fejlődésében. A kisantant, amely számottevő tényező, a konferencia eredménye szerint, békét akar és bizonyos, hogy a béke megóvásánál a kisantant értékes erő.

Jorga a tisztviselő-fizetések rendezése ellen.

Előbb az egész tisztviselőkérdést kell rendezni, csak azután a fizetéseket.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirati jelentése.) A kamara délelőtti ülésén Hanes interpellációt intéz a hadügyminiszterhez Románia tengeri védelme ügyében. Megállapítja, hogy felesleges kiadások történtek a „Marasti” és „Marasesti” torpedók Olaszországban való kijavítása miatt. Kérdezi, igaz-e, hogy az állam 600 tonna pancélost akar rendelni 800 millió értékben. Mayer Ebner zsidó képviselő az új területen az állampolgárság megállapítása körül konstatált rendszertelenségről beszél és követeli a békeszerződés respektálását, amely kimondja, hogy mindenki, aki a békeszerződés ratifikálásának időpontjában román földön lakott, az ipso jure megszerzi az állampolgárságot és ehhez semmiféle honossági bizonyítvány nem szükséges. Mayer Ebner beszédét gyakran szakította félbe Zelea Codreanu. A beszéd után folytatják a napirenden lévő törvényjavaslat vitáját. Spanisteanu meg van

elégedve a javaslattal, azonban kéri, hogy a kormány kisebb módosításokat fogadjon el a törvényjavaslat tökéletesítése érdekében.

A kamara délutáni ülésén Jorga az első felszólaló. Kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot. Történelmi visszapiillantást vet a tisztviselő kérdésre és megállapítja, hogy a mai tisztviselői rendszer a napoleoni időkben indul ki. Románia speciális viszonyai más rendszert követelnek, mint a többi országoknál szokásos. Először rendet kell teremteni az egész tisztviselő kérdésben, azután lehet csak a fizetéseket rendezni. A liberálisoknak az a kijelentése, hogy mihelyt hatalomra jutnak, hatályon kívül helyezik ezt a törvényt, arra vall, hogy nagyon rövid ideig lesz életben. Otetelesanu előadó válaszol az elhangzott beszédekre, amelyekből megállapítja, hogy az összes pártok elismerték a javaslat szükségességét. Polemizál az ellenzék szónokaival és kijelenti, hogy a többség nemzeti munkát végez ezzel a javaslattal. Az ülés folyik.

Érseki rangra emelték Oradea gör. kath. püspökét.

Dr. Frentiu Valer püspök magas kitüntetése. — Dolci pápai nuncius személyesen adja át az érseki palliumot.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.) Frentiu Valer dr. oradeai görög katolikus püspök magas és igen ritka egyházi kitüntetésben részesült. Dolci bucaresti-i pápai nuncius leiratban értesítette az oradeai görög katolikus püspöki aulát, hogy XI. Pius pápa dr. Frentiu Valer püspöknek az érseki palliumot adományozta. Ennek az érseki palliumnak az adományozásával dr. Frentiu Valer püspököt nagyon kivételes kitüntetés érte a szentszék részéről. Az érseki palliumot Frentiu Valer püspök az egyházmegyéje kormányzásában kifejtett tevékenységéért és intenzív vallásos főpásztori működéséért kapta. Ezt az egyházi ornamentumot csak a pápa, érsekek, primások, patriarchák és püspökök viselhetik. De csak ritka, különös elismerésképpen adományozza az érseki palliumot a pápa. Ilyen kitüntetés van Magyarországon a pécsi püspöknek és Németországban is néhány püspöknek. Az érseki palliumot megkapta érdemeiért annak idején a tragikus körülmények között elhunyt oradeai görög katolikus püspök, Radu Demeter is.

Az érseki pallium fehér gyapjuból köralakra szőtt, ornamensekkel díszített körgallér, melybe hat fekete kereszt van elhelyezve. A palliumot a pápa szenteli meg a római Szent Péter templomban a Szent Péter sirja fölé emelt oltáron. Ennek az érseki palliumnak az

adományozásával a pápa Frentiu Valer püspököt érseki rangra emelte, mert a kitüntetés adományozása egyben érseki ranggal jár. Az érseki pallium még nem érkezett meg a püspöki aulába, mert azt ünnepi külsőségek között maga Dolci pápai nuncius fogja Frentiu Valer püspöknek átadni. Ez az átadás minden valószínűség szerint júniusban fog megtörténni, akkor, mikor az oradeai görög kath. püspökség fennállásának 150 éves évfordulója alkalmából nagy egyházi ünnepek lesznek.

Dr. Frentiu Valer püspöknek az érseki palliummal való magas pápai kitüntetésére előzőleg csak magas egyházi dekorum, mert az érseki rangra emelés nem jelenti egyúttal az érseki méltósággal együtt járó egyházkormányzó hatáskört is. Másoktól nyert információink szerint azonban az érseki rangra emelésnek jövőbe kiható fontosabb jelentősége is van. Tudvalevő ugyanis, hogy Suciu balázsfalvai görög katolikus érsek beteges ember, akinek a múlt évben amputálni kellett az egyik lábát. Így nincs kizárva az sem, hogy Frentiu püspök érseki rangra emelése mintegy előkészítése annak, hogy szükség esetén Frentiu püspököt fogja megbízni a római szentszék az érseki teendők végzésével.

Dr. Frentiu Valer püspök magas kitüntetését, mely őt érseki rangra emelte, az egész környék társadalma általános örömmel s megelégedéssel fogadta.

Aradváros vezetősége

az aradnoui autobus engedélyezését kéri
Az aradi gépjárművezetőség kérvénye a postavezérigazgatósághoz.

(Arad, május 17.) Az aradi városi gépjárművezetősége ma átiratot terjesztett fel a bucuresti-i postavezérigazgatósághoz, amelyben a vezérigazgatóság hozzájárulását kérte az aradnoui autobusjárat folytatására és annak az aradnoui állomástól való kiterjesztésére. A város területén ugyanis a város vezetőségének autonóm joga van ahhoz, hogy bármilyen közlekedési eszközt járathasson, azonban miután az aradnoui utat a postavezérigazgatóság országútnak minősítette, amelyen kizárólag csak ő engedélyezhet járatot, a város külön engedélyt kér erre a járatra. A memorandumhoz a gépjárművezetőség csatolta Aradnoui község kérvényét, amelyben a község előljárósága arra kérte a várost, hogy terjessze ki az autobusjáratot egészen az aradnoui községházáig. A városi autobusok az aradnoui állomástól az aradi állomáshoz a postacsomagokat is elszállítják, a P. T. T. szabályrendelete alapján.

A város vezetőségének álláspontja ebben a kérdésben ugyanis az, hogy igen fontos Aradnoui közlekedésének Aradhoz, mert a község átszervezése amúgy is folyamatban van és a legközelebbi időn belül az meg is történik. A város máris érezte volna akarja a csatlakozás jó hatását, amennyiben legelső sorban közlekedést ad a községnek, amely már évtizedek óta őrzi annak a hiányát.

Jégvihar Aradhegyalján.

A szőlőben kevés kárt okozott a jégeső.

(Arad, május 17.) Tegnap délután öt és hat óra között hatalmas vihar vonult végig a Hegyalján. A vihart olyan jégeső kísérte, hogy ma niasztó hírek terjedtek el Aradon, amelyek arról szóltak, hogy a jégeső óriási károkat okozott különösen a szőlőkben. Ma alkalmunk volt a hegyaljai községekben illetékes helyen érdeklődni a tegnapi vihar következményeiről és az alábbi megnyugtató felvilágosítást kaptuk:

— A nagy erővel tomboló vihart tényleg jégeső kísérte. De szerencsére olyan csekély mértékben, hogy alig okozott kárt. A vihar főleg Sírán és Magyarádon vonult végig. A síriai szőlőkben nem történt kár, mert jég csupán a vár körül esett, ahol a kevés gyümölcsfa ellent tudott állani a jégnek. A Magyarád felé vonuló vihart kísérő jégeső teljesen erőtlenné vált úgy, hogy ott is csak lényegtelen károkat okozott. Magyarádon túl jég nem esett.

Keresik

az eltűnt francia repülőket.

Az amerikai pilóták életbiztosítása.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) Nungesserékéről, az eltűnt francia repülőkről még semmi hír és így több mint bizonyos, hogy a hős repülőket nem látták Ujfundland vidékén és az erről szóló hírek csak a lakosság fantáziájából származnak. A londoni jelentések szerint egy német gőzös az angol partok mellett egy ismeretlen francia repülőgépet romjait találta meg, amelyről eleinte azt hitték, hogy Nungesserék gépe. Ezt a hírt is hamarosan megafolták, amennyiben kiderült, hogy a megtalált gépen számot láttak, míg Nungesserék gépének készítői leszögezték, hogy azon a gépen nem volt szám, csupán Nungesser nevének monogramja. A kutatás mindennek dacára folyik tovább. — Newyorki jelentés szerint Chamberlain és Bertrand amerikai pilóták, akik a közeli napok egyikén vágnak neki az Óceán átrepülésének, ma életbiztosítást kötöttek, egyenként 50.000 dollárra biztosították életüket. A biztosítási összegek a két feleség javára szolgálnak.

Newyorki távirat szerint az Olacenia öböl északi szélén az ottani lakosok vasárnap repülőgépet motorját hallották. Lehetséges, hogy Nungesser gépe Ujfundlandban leszállt.

Az oradeai magyarság elítéli az egységbontókat.

Az oradeai Magyar Párt holnap tárgyalja Tabéry és Tarnóczy kilépését

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.) A Magyar Párt helyi tagozatának intézőbizottsága holnap délután ülést tart, amelyen a Tarnóczy és Tabéry-féle kilépések ügyével foglalkoznak. A párt mindenestre elítéli az

egységbontó törekvéseket, mert a Magyar Párt mindent elkövetett, hogy a kisebbségi sérelmek orvosoltassanak. A holnapi ülés rendkívüli viharosnak és izgalmas lefolyásúnak ígérkezik.

Az új forgalmi adó a gyakorlatban.

Meghosszabbították a bejelentési határidőt. — Hogyan állapítják meg a kisiparosok adóátalányát.

(Arad, május 17.) A meglepetésszerűen május elsején életbelépett új forgalmi adótörvénynek azt a rendelkezését, amely arra kötelezi a belföldi termelőket s iparvállalatokat, hogy május 15-éig nyújtsák be az adóhivatalokba nyilatkozatukat és áruik jegyzékét, amelyben feltüntetik az általuk termelt cikkek nemét és minőségét, mint emlékeztetőt, a minisztérium úgy változtatta meg, hogy a bejelentés határidejét június 1-ig kitolta.

Az új törvény kedvezményes elbánásban részesíti az u. n. kistermelőket, akik fel vannak mentve a speciálregiszter vezetése alól. Kistermelők azok, akik 10 munkánál többet nem foglalkoztatnak és üzemeikben nem használnak motort. A kisiparosok s kiskereskedők ezután átalányösszegben fizetik a fényüzési s forgalmi adót, amelynek összegét az adókiadó bizottságok állapítják meg a jövő évtől kezdve. Az adóalap a megállapított tiszta jövedelem ötszöröse. Ez után fizet a kiskereskedő 2 százalékos forgalmi, illetve 15, vagy 10 százalékos fényüzési adót. Mivel azt már számításba vették, hogy a kiskereskedők jórésze oly termelvényekkel kereskedik, amelyek után már egyszer lerótták az adót, a pénzügyigazgatóságok ezek adóalapját jóval alacsonyabban fogják megállapítani. Ebben az évben még a pénzügyi hatóságok vetik ki az adót ugyanezen alapon. A pénzügyigazgatóság még május folyamán összeírja az egyes

adóhivatali körletbe tartozó kistermelőket s a részükre már hivatalosan megállapított adóalap után kiveti rájuk a fényüzési és forgalmi adókat. Az egyszer megállapított és a felekkel közölt adók azonnal behajthatók. Az esetleges felebezések felett már csak az 1928. évben működő adómegállapító bizottságok fognak dönteni.

Az új törvény végrehajtás utasítása tájékoztatás végett felsorol egy csomó kistermelő kategóriát, hangoztatva azonban, hogy ez a felsorolás nem teljes. A kistermelők közé tartoznak tehát a következő iparágak: ezüstműves, kőszergnyártó, kocsigyártó, botgyáros, üstökészítő, cukorka- és csokoládégyáros, harangöntő, tintagyáros, fűzőkészítő, ernyőgyáros, kötélgyáros, csizmadia, asztalos, gyertyagyáros, gipszdiszítéskészítő, líkőrgyáros, kalapgyáros, fésűgyáros, szappangyáros, téglagyáros, vaj- és turógyáros, bádogos, szücs, szőnyegszövő, szabó, műjéggyár, játékarúgyár, kádár, kezyükészítő, ecetgyár, illatszergyár, kosárkészítő, kefé- és meszelőgyár, timár, festékgyár, lampion és álarckészítő, művirág- és koszorúkészítő, stb.

Látszik, hogy ez a felsorolás a regáti viszonyok tekintetbevételével készült, mert nálunk az olyan műhelyt, amelyben nem dolgozik tíz munkás és nincs benne motor, nem is nevezik gyárnak, hanem csak kisipari műhelynek.

Aradi aranyifju titokzatos eltűnése.

A viharos életű fiatalember elhagyta szülői házát és külföldre utazott. Soha nem tér többé vissza Aradra.

(Arad, május 17.) Nem mindenmapi szenzáció híre kelt a napokban szárnyra Aradon, amely különösen az aradi aranyifjuság körében képezi az állandó beszéd tárgyát. Arról van szó, hogy egy aradi nagyvállalkozó fia, akit egyszerűen mindenki ismert Aradon, de leginkább a mulatni szerető ifjak között örvendett népszerűségnek, hirtelen eltűnt, illetve megszűnt Aradról. A szökésnek előzményeit és annak pontos részleteit, a fiu családja titokban akarja tartani, azonban a szökéssel kapcsolatban olyan dolgok történtek, melyekben többen vannak anyagilag érdekelve, és így mindig újabb és újabb dolgok kerülnek nyilvánosságra a fiatalember viselt dolgairól.

A fiatalember szülei, akik jó módú polgári gondolkodású emberek és akiket kétségtelen tisztelettel vesznek körül ismerőseik, sokat aggodtak már fiuk tulságosan könnyelmű életmódja miatt. Abban a reményben, hogy a fiu megjavul, ha idegen környezetbe kerül, pár évvel ezelőtt külföldre küldték. Azonban a szülői felügyelet hiánya éppen az ellenkező hatást eredményezte. A fiu rengeteg adósságot csinált és több ízben meg nem engedett eszközöket is használt arra, hogy pénzhez jusson. A szülők, amikor a fiatalember ténykedései tudomásukra jutottak, kifizették a tévelygő gyermek adósságait és hazahozták Aradra. Itt édesapja üzletében próbálták komolyabb munkára bírni. Azonban ez a kísérlet is hiábavalóan bizonyult.

Éjszakai pezsgőzések, tivornyák foglalták le a fiatalember idejét és többször megtörtént, hogy éjszaka rendezett botrányok miatt meggyűlt a baja a hatóságokkal is. Legutóbb egy előkelő táncmulatságon rendezett olyan botrányt, hogy csak a jelenlevők közbelépésére sikerült a tettelegességet a feje felül elhárítani. A szülők rábeszélése, fenyegetése hiábavaló volt. A könnyelmű fiu folytatta régi életmódját, gyakran lehetett látni mulatni a kisebb le-bujokban is. A szülők a végső eszközökhöz fo-

lyamodtak fiukkal szemben; megvonták tőle az anyagi eszközöket, hogy ezzel próbálják jobb utra téríteni.

Ez a kísérlet is kudarcot vallott, sőt amint beszélnek, talán éppen ez volt az oka annak, hogy a fiatalember fogta magát és egészen váratlanul, bucsu nélkül elutazott Aradról. A fiatalember, aki jelenleg külföldön tartózkodik, a szülői szigorral szemben úgy próbált magán segíteni, hogy édesapja adósságait nagyobb pénzüsségeket vett fel és amikor a pénzszerzésnek ez a módja veszélyessé kezdett válni, állítólag váltóval is próbálkozott pénzhez jutni. Ez a vállalkozása azonban nem sikerült és a nyilvános botránytól való félelmében, hirtelen külföldre utazott. A szülők kétségbeestek a fiu eltűnése miatt, de néhány nap múlva levelet kaptak, amelyben arról értesítik őket az elveszett gyermek, hogy új életet kíván kezdeni s többé nem tér vissza Romániába. A levélben bevallotta bűneit is és kérte szüleit, hogy ne is próbálják őt visszatérésre bírni amúgy is hiába. A szülők, akik kimondhatatlanul szeretik fiukat, a levél érkezése után azonnal elutaztak, hogy a megtévedt fiut visszahozzák, aki azonban ismeretlen kijelentette, hogy soha többé nem tér vissza Aradra, hanem életének további részét külföldön fogja eltölteni. A közbecsülésben álló szülők iránt, akiket egyetlen fiuk különös elhatározása és tette rendkívüli mértékben lesújtottak, városszerte őszinte sajnálkozás nyilvánult meg.

— Kommunista-pör Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A hadbírósg ma kezdte meg Stefanov Boris ismert kommunistavezár perének tárgyalását, amelyre Cachin, Torres és Samard francia kommunista képviselőket is megidéztek. A francia kommunistapárt titkarsága levelet intézett a főtárgyalás elnökéhez, akit arról értesít, hogy a beidézett képviselők nem jelenhetnek meg a tárgyaláson és kéri a vádlott felmentését.

Az angol kormány rendeletére kutattak az Arkusnál.

A keresett okmányt nem találták, de száznál több gyanus iratra bukkantak. — A munkáspárt kivonult a szakszervezeti törvény tárgyalása elől.

Londonból jelentik: Az alsóházban Hicks belügyminiszter ismertette az Arkosban tartott házkutatás okait. Kijelentette, hogy a rendőrség a belügyminiszter rendeletére járt el. Baldwin és Chamberlain hozzájárulásával, valamint a hadügyminiszter kérésére, aki fontos nemzetvédelmi irat eltűnését jelentette és minden gyanu az Arkus kereskedelmi delegáció felé vezetett. A keresett iratot ugyan nem találták meg, de találtak száz más iratot, amelyek összeköttetésben látszanak lenni ezzel az ügygel.

Lampson külügyi államtitkár a munkáspárt interpellációjára kijelentette, hogy a szovjetkormány csak akkor lesznek lehetségesek a tárgyalások, ha az oroszok bizonyos feltételeket előzetesen elfogadnak. Az angol-orosz kereskedelmi egyezmény szerint az orosz kormány elvileg elismerte a háború előtti adósságok fizetését, utóbb azonban ellentétes nyilatkozatot tett. A munkáspárt részét a szakszervezeti törvényjavaslat vitájában és ezután kivonultak az ülésről, amelyet emiatt azonnal fel kellett függeszteni.

Román író Magyarországról

Ismeretlen román publicista nagy feltűnést keltő utleírása.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Bucarestiben megjelenő „Societate de Maine” című irodalmi folyóirat most megjelent számában egy névtelen író nagy terjedelmű cikket közöl, amely igen érdekes utleírást ad a román írónak Magyarországon történt utazásáról. Az utleírás, amely nemcsak az irodalmi, de a politikai körökben igen nagy feltűnést keltett, Magyarországról a többiek között így emlékezik meg:

„Ismerem sok románt, akik nemcsak félnek egy magyarországi utazástól, hanem még attól is, hogy Magyarországon csupán át is utazzanak. Lehet, hogy igazuk volt közvetlenül a háború utáni években, lehet, hogy akkor se volt igazuk, ma azonban vitán felül nincs igazuk.

Magyarország életének egyensúlyát újból megtalálta. Mindenütt rend, szervezett munka, tisztaság, civilizáció. A tisztviselők, a legnagyobbtól a legkisebbig különösen szeretetreméltók és kötelelességtudók. Attól kezdve, hogy érintkeztem velük, kötelezettjük vagy. Természetes módon fordulnak hozzád magyarul, de ha németül felelsz, ő is németül folytatja, sőt, ha hallja, hogy utitársad románul beszél hozzád, percig sem habozik, hogy ő is a román nyelvre térjen át, ha tud románul. Utközben többen is kívántak közülök nekem szerencsés utazást. Az étkező kocsiban bámulatos kiszolgálás, mintaszerű tisztaság, válogatott ételek.

A határon nem láttam többé a kakastollas és felelmetes bajuszu csendőrt. Csak belül a pályaudvaron láttam egyet. A rendet halkán és illedelmesen tartja fenn. Bajusza angolosra nyírva, tekintete szelíd és rokonszenves. Ne kerüljétek Magyarországot!

A budapest—fiúmei hálókocsiban egy szimpatikus és jó öreg ur volt a konduktor. Mihelyt meglátta az utlevelemet, attól fogva csakis románul beszélt velem. Romulus bácsi — így hívja őt szeretettel és tisztelettel a személyzet, — bukovinai, radauzi születésű román, Suceaván tanult az iskolában németül, harminc éve lakik Budapesten, tisztviselő a Hálókocsi Társaságnál. Az izes moldovai román nyelvet beszéli. Romulus bácsi különben poliglott. Egykorra korrektséggel beszél románul, németül, franciául, sőt szerbül és olaszul is.”

A Societate de Maine utleírása a továbbiakban aztán foglalkozik a román határon tapasztalt jelenségekkel is, a szigorú vámvizsgálattal, a valutanehezségekkel és így tovább. Képzhetjük, hogy a sovinszta román sajtó egyes organumai milyen hazaárulónak fogják ezt a román cikkírókat helyezni.

Tisztítóhadjárat a nem-kivánatos elemek ellen

Amik kiderültek a népszámlálási iverkből. — A népszámlálási adatok utólagos hatósági ellenőrzése.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójától.) A Cuvantul ériesülése szerint a népszámlálás eredményéből kiderült, hogy rendkívül nagy számú egyének nincsenek személyazonossági igazolványai és igen sokan vannak, akik semmiféle adót nem fizetnek. A lap szerint a pénzügyi hatóságok megkapják a népszámlálási listák másolatát, hogy az adózás alól magukat kivontak ellen megtehessek a lépéseket.

A hadkiegészítő parancsnokságoknak is módjukban lesz a szökevények, továbbá a sorozásról távolmaradtak ellen eljárni. A lap azal fejezi be cikkét, hogy a kormánynak kötelessége a városokat megtisztítani a nemkívánatos elemektől, akiknek semmiféle kapcsolataik, vagy feladataik nincsenek Romániában és az állam biztonságára veszélyesek.

Kis bünesetté zsugorodott a szenzációs aradi Mold-bünper.

Az európai hírű ügy epilógusát ma tárgyalta az aradi törvényszék. Itélethozatalra szerdán kerül a sor. — Nincs bizonyíték Mold József ellen.

(Arad, május 17.) Az aradi törvényszék harmadik szekciójának dr. Tamasdan—Popbüntetőtanácsa ma tartott főtárgyalást Mold József volt vasuti főfelügyelő, Balla Zsigmond raktáros és Kelly László monstre-bünperében. Mint ismeretes, Moldot és társait többrendbeli lopással, sikkasztással és hűtlen kezeléssel vádolták meg, de az annaki idején Európaszerte nagy szenzációt keltett bünper a mai főtárgyaláson már csak lényegtelen kis bünesetté zsugorodott össze.

A főtárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg dr. Tamasdan Livius tárgyalási elnök. Az ügyészi székben Gitta Agoston főügyész helyettes foglalt helyet, míg a védelem érdekében Miclosi Emil dr. és Mihaileanu ügyvédek jelentek meg. Már az első pillanatban látszott, hogy a sokat vitatott és szellőztetett bünper a feledés homályába merült, az érdeklődés csupán csak a vádlottak és a tanúk hozzájárulásának megjelenésében merült ki s az ügyszólván üres hatalmas esküdtszéki teremben tompán hangzottak az elnöknek a tanukhoz feltett kérdései. A mai főtárgyalásra közel 50 tanut idéztek be, akik közül azonban időközben számosan elhaltak, repatriáltak, vagy jelenleg ismeretlen helyen tartózkodnak.

A tárgyalás megnyitása után elnök elsőnek a vádiottakat hallgatja ki. Mold József, Keli László és Balla Zsigmond egymásután hivatkoznak ártatlanságukra és a leghatározottabban visszautasítják az ellenük emelt vádakot. Mold elmondja, hogy olyan hiányokért teszik őt felelőssé, amelyek más osztályokon tüntek el. Megállapítja, hogy a vád csupán rosszindulaton s az ellene indult bosszúhadjáraton épült fel. Kéri a törvényszéket, legyen igazságos iránta. A délelőtti folyamán kihallgatott tanúk közül mindössze Ispravnic György főmérnök, volt államvasuti igazgató tett érdekes vallomást. Ispravnic a kérdéses időben az aradi üzletvezetőség élén állott, azonban nem emlékszik arra, hogy Mold József volt főfelügyelő osztályán hiányok fordultak volna elő. A szolnok—szajoli vonal leszerelésére vonatkozólag előadja, hogy a leszerelt tárgyak hiánytalanul érkeztek meg Aradra s azokat a hadsereg vezetőinek, illetve a bucaresti-i vezérigazgatóság megbízottainak adták át. Gitta ügyész kérdést intéz tanúhoz, hogy a kérdéses vonal leszerelését mely hatóság, vagy ki rendelte el. Ispravnic hivatkozva a hivatalos titokra, megtagadja a választ s ugyancsak tagadó választ ad arra nézve is, hogy jelenleg hol vannak azok az ügyiratok, amelyeket 1922-ben a vádlottak ellen bevezetett vizsgálat során készítettek. Ügyész erre kéri, hogy a törvényszék rendelje el az iratok felkutatását, amit azonban elnök visszautasít. Ezután még két tanut hallgatnak ki, majd két óra előtt néhány perccel elnök bejelenti, hogy a tárgyalást felfüggeszti és annak folytatását délutánra halasztja el.

A délutáni folytatolagos tárgyalást pontban 4 órakor nyitják meg. Első tanu Pecican Mátyás, aki azonban szintén nem tud semmit előadni a vádak bizonyítására. Jaczina László dr., Ách Jenő, Soltész Rezső és Halik György jelentéktelen vallomása után öt perces szünetet rendelnek el. Munkatársunk ez alkalommal beszélgetést folytatott a súlyosan megvádolt Molddal, aki az ellene indított hajsza bosszúhadjáratnak minősíti és bizik abban, hogy a

törvényszék végre is igazságot fog szolgáltatni számára. Elmondja, hogy a több éven át húzódo bünper rengeteg erkölcsi és anyagi veszteséggel járt, de csak azt akarja, hogy ismét emelt fővel léphessen az emberek elé.

Szünet után Bihácsi Dezső, Weisz Ottmár, Tivadar Sándor, Senzendorf József, Gróh Lajos, Almási Jenő, Vallényi Géza, Bérczi Oszkár, Wagner Ambrus, dr. Leskó Sándor és Fadgyas Ferenc tanúk kihallgatása következik, akik azonban mind mentővallomást adnak le. Ezután Miclosi Emil dr. védő előterjesztésére az elnök eltekint a további tanúk kihallgatásáról és bejelenti, hogy a tárgyalást felfüggeszti és annak folytatását szerda délután 3 órára halasztja el, amikor is a vád- és véd-beszédekre és valószínűleg az itélethozatalra is sor kerül.

A szerbiai földrengés borzalmai

A halottak száma nagyobb, mint ahogyan eleinte hitték.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójától.) A szerbiai földrengés következtében sokkal nagyobb kár származott, mint ahogyan eleinte hitték. A halottak száma is jóval nagyobb, Milanovácban az egész lakosság a szabadba menekült. Majdnem minden ház összedült, csak a templom maradt épen. Ugyszintén Belopolje községben is majdnem minden ház beomlott. Az egyik házban az anya és három gyermeke meghalt, az apa súlyosan megsebesült. A vidékeken nagy az élelmiszerhiány és a jugoszláv kormány megtette a szükséges intézkedéseket a süttak felségélyezésére.

A hirdetés térhódítása.

Hirdetés nélkül ma már az irodalom, a művészet és a tudomány sem jelenik meg. A nagyvárosokban hirdetőszlopok tarkálnak a különböző plakátoktól, az éjszakáknak a világító reklámok nappali fényt kölcsönöznek. Amerre nézünk mindenhol hirdetést találunk. Hirdetését mindenki ott helyezi el, ahol eredményre számít. Aki hirdetését 42 év óta fennálló mindenütt elterjedt lapunkban adja fel, feltétlenül eléri célját.

— A romániai szocialisták kiáltványa. Bucarestből jelentik: A Bucarestiben megjelenő „Socializmul” című munkáslap mai számában a romániai szociáldemokrata párt kiáltványát közli, amely szerint a szociáldemokrata párt bejelenti, hogy a május 8., 9. és 10-én tartott országos pártkongresszuson a szociáldemokraták kimondták a párt erdélyi, bánáti, bucovinai és a régi királyságbeli szervezeteinek egyesülését és az új párt a Romániai szociáldemokrata párt elnevezését vette fel. A kiáltványt az erdélyiek közül Barnau (Resita), Bartalics (Cluj), Bösörményi Emil dr. (Oradea), Flureas Ion (Cluj), Jordáki Lajos (Cluj) írták alá.

Művészet.

* Színházi műsor. Szerda: Hollandi menyecske operett. (Karácsonyi Ily fellépte. A. bérlet.) Csütörtök a nyári színházban: Kék mazur, operett. (Karácsonyi Ily fellépte. B. bérlet.) Péntek: Pompadour grófnő, operett. (Pintér Böske és Urletianu karnagy vendégszereplése. C. bérlet.) Szombat délután 6 órakor: Bree, a világhírű állatpszichológus, hipnotizőr és gondolatolvasó előadása. (Rendes helyáradat.) Este 8 és fél órakor: Orlow, operett. (Pintér Böske és Urletianu karnagy vendégszereplése.) Vasárnap délután 3 órakor: János vitéz, operett. (Mérészkelt helyáradat.) Délután 6 órakor: Bree, a világhírű állatpszichológus, hipnotizőr és gondolatolvasó előadása. Este 8 és fél órakor: Nótás kapitány, operett. (Farkas Lili fellépte.)

* Karácsonyi Ily második fellépése. Szép házelkes tapsa köszöntötte és kísérte mindvégig az aradi közönség immár kedvence primadonnájának. Karácsonyi Ilynek második aradi vendégfelléptét az Elvált asszonyban. Ma este is sokszínű primadonna-alakítása volt Karácsonyi Ilynek a pompás Fall-operett főszerepében és a közönség bőven osztotta szeretete és tetszése megnyilvánulásait. Borovszky, Betegh Béby, Győző, Hetényi, Szentgyörgyi Mária s a többiek méltóképpen illeszkedtek az előadás keretébe. (—)

* Husz leírt és meghallgathatta Nagy Endrét. Aradváros közönsége felekezett érdeklődéssel várja a magyar irodalom és kaberművészet kimagasló alakját: Nagy Endrét. A ragyogó szellemes és mindig friss ötletekben dúsgazdag és valószínűleg lebilincselhetetlen hallgatóságát, mondanivalóját mindig aktuálisak, találóak, megjegyzései és nézetek elevenbe vágnak, de sohasem bántók. Finoman derűs szatírája kiterjed politikára, irodalomra, művészetre, nőkérdésre és a mai társadalom ezer-nyi problémájára. A konferanz-estélyt rendező aradi Újságíró Szervezet mindenki számára lehetővé kívánta tenni, hogy a szónok ezt a nagymesterét meghallgathassa és ezért a helyáradat a legdemokratikusabb kulcs szerint állapította meg. Már 60, 40, sőt 20 leírt és meghallgathatja bárki Nagy Endrét, korunk legszellemebb előadóját, aki válogatottan új műsorral kedveskedik szombaton este az aradi közönségnek. A Kulturpalotában megtartandó konferanz-estéjével Oláh könyvesboltjában kaphatók elővételben.

* A vilnai operettársulat Aradon. Ma miniszteri engedély érkezett Aradra, amely május 21-től május 26-ig engedélyt ad a vilnai operettársulatnak arra, hogy Aradon játszasson. Az engedély megérkezése kapcsán a város ma szintén engedélyezte a vendégjátékot.

* Igazi formáját most megjelent ötödik számmal mutatta meg a Repriz. Nagyszerű világ-irodalmi panorámán kívül, át meg átszövik a lapot a szerkesztő nívósan szellemes hozzászólásai az erdélyi szellemi élet minden jelenségéhez. Ebben a számban már újból engarde áll Osvát Kálmán.

* Az aradi színházi iroda hírel. Karácsonyi Ily nagyszerű vendégjátékait szerdán folytatja a Hollandi menyecske főszerepében, amelyhez a művésznek egyik legragyogóbb sikere fűződik. Csütörtökön legragyogóbb szerepében, a Kék mazurban bucsuzik Karácsonyi Ily az aradi közönségtől. A bucsufellépés a nyári színházban fog lefolyni rendes bérletben. — Pintér Böske, a kiváló erdélyi primadonna pénteken a Pompadour címszerepében lép fel vendégként. Szombat este pedig az Orlowot játssza a téli színházban. Mindkét előadást Urletianu, a neves karmester vezényli. — Mister Bree a csodálatos állatpszichológus mutatványai bámulatot fognak kelteni. A legnagyobb lapok elragadtatással írták Bree teljesítményeiről. A világhírű mester szombaton és vasárnap délután 6 órakor mutatja be produkcióját a nyári színházban. — Zsidó operett-társulat Aradon. Erdélyes előadások lesznek ezen a héten a nyári színházban. A hírneves vilnai zsidó operett-társulat vendégszerepel három estén három pompás operettel. A vilnaiak szombaton, vasárnapon és hétfőn a nyári színházban játszanak.

Lábizzadás ellen Anosmin kapható. ROZSNYAY gyógytár, Arad.

Vagyon-illetéket fizetnek a jogi személyek Aradon.

Az aradi pénzügyigazgatóság felhívása a kereskedelmi és részvénytársaságokhoz. — Az adóvallomás május 31-ig adandó be.

(Arad, május 17.) Az aradi pénzügyigazgatóság közli az alábbi felhívást: Az új illeték-törvény 16-ik cikke 1927 év május hó 1-től kezdődőleg a jogi személyek terhére illeték-egyenértéket állapít meg azért, mert azok ingó és ingatlan vagyona ritkán van kitéve adásvételnek, ajándékozásnak, cserének, stb.; örökösödés tárgyát pedig soha nem képezik. Így tehát ez a vagyon sokkal ritkábban cserél gazdát, mint a természetes személyeké, miáltal a kincstár jelentős jövedelemtől esik el.

A hivatkozott törvény cikk alapján az aradi pénzügyigazgatóság ezúton hívja fel az összes Aradvárosban és Aradmegyében levő jogi személyeket, kereskedelmi társaságokat, részvénytársaságokat, szövetkezeteket stb., hogy az összes ingó és ingatlan vagyonukat írásban (leltár formájában) legkésőbb ez év május hó 31-ig részletesen jelentsék be az aradi pénzügyigazgatóságnál, mert ellen esetben ugyanazon törvény 76. cikke alapján a kiszabandó adó (illeték) egyenérték fele része erejéig megbírságotatnak, mely bírság 500 lejnél kevesebb nem lehet.

Mulatságos találmányok.

Mi mindennel boldogítják az álmodozó feltalálók az emberiséget és a szabadalmi hivatalt.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A szabadalmi hivatalok irattára talán a legfurcsább gyűjteménye a csodabogaroknak. Németországban például évente 80 ezer patentes jelentenek be. A szabadalmi dühre jellemző, hogy 1232 egyének van német birodalmi patentes arra, miként lehet 1232 módon — egy nyelet praktkusan egy seprűre alkalmazni. Amerikában 3000 patent van a csavarokulcsokra. Itt van Mayer ur szabadalma: nadrágtartó kétszeres erősítéssel. Mindjárt mellette fekszik a Zeppelin-művek új léghajó-vázának nagyszerű szerkezete, amíg a másik oldalon a következő tárgy iratai hevernek: srófrájáró kalocsnihuzó. Egy rekesszel tovább ismét nagy találmány: a kennek a levegőből való előállítás.

A siker vágya sok, különben okos embert zavar meg. Lehetetlen találmányokra kérnek patentes a szabadalmi hivataloknál, amelyeket mintha ugratni akarnak, olyan tréfás ötletekkel mulattatják. Szomorú az, hogy ezek az emberek nem viccelni akarnak ezekkel a szabadalmakkal, hanem pénzt s hírnevet szeretni. A kanadai H. Brown egyszer csipetűt tett az orrára, de a szél véletlenül többször lefújta azt. Nosza kitalálta a „Csipetűknek a kalaphoz való erősítése” című szabadalmát és milliókat remélt vele keresni. W. ur Berlinben élt s szünni nem akaró náthában szenvedett. Hamarosan feltalálta tehát a 149.136 számú szabadalmát, amelynek titka az, hogy szemüvegén keresztül villamos áramot futtat végig, az áram állandóan melegben tartja az orrát, úgy, hogy nátháról szó sem lehet.

A városi forgalom sok vszedelemmel jár. Az ember könnyen nekiszaladhat valami autónak vagy villamosnak, vagy pedig azok szaladnak az emberre — hátulról és kész a szerencsétlenség. M. ur ezért feltalálta a hátrafelé néző szemüveget — és nincs többé baleset. Vannak emberek, akik nagy súlyt helyeznek arra, hogy könnyen és kényelmesen lépjenek. A 171.812. számú szabadalom olyan cipőt ír le, amelynek talpán állandóan felfújható gummipárnák vannak. E párnákon kényelmes a járás, de vigyázni kell a szekekre és kerüld a hegyes köveket, mert kilyukadsz! Nagyszerű az a készülék is, amely állandó kellemes légáramban tart téged. Ha meleg van és gyalogolsz, a hátadon levő akkumulátortól az egész tested hűs levegőbe burkolózik és nem érzed a bályasztó hőséget. Mindennek koronája azonban a „Levegő áramgyűjtő készülék”. Ez abból áll, hogy tropusi kalapot teszel a fejedre, amelyen ventilációs készülék van s amint megindulsz, a kalapban

A bevallásnál az ingatlanok nemenként sorolandók fel. A házaknál megjelölendő, hogy hány lakásból állanak és mennyi bérérték állapított meg a folyó 1927. évi házadó alapjául az évi bizottság által. Ezenkívül bevallandó bármely ingó és ingatlan értéke 1927. évi forgalmi értékkel. A földeknél bejelentendő a terület nagysága holdakban és négyszög-ölemben, a művelési ág és a föld minősége (I. II. III. vagy IV. osztályu) föld. Mindama ingó és ingatlanokról, amelyek a törvény 16-ik cikke értelmében mentesek az illeték-egyenérték alól, vallomást nem kell beadni. Az ingó vagyont terhelő adósságok hitelt érdemlő okmányokkal igazolandók. Valótlan terhek bevallása a törvény 76-ik cikke szerint a kirovandó egyenértékű adó felével lesz bírságolva, amely 500 lejnél kevesebb nem lehet.

Az adó (illeték) egyenértékű bevallások a jövő évekre ezontul évente január hó 1 előtt 3 hónappal adandók be. Így tehát az 1928. évi kivételhez szükséges vallomások október hó 1-ig adandók be.

levő propeller forogni kezd, még pedig oly módon, hogy a légáramlatot egy, a hátadon elhelyezett akkumulátorba gyűjti. Ha azután hazamész, földre teszed az akkumulátoros szekrényt és az összegyűjtött levegővel könnyen elhajthatod — a varrógépet is.

Most már csak olyan patentes kellene kitalálni, amely megvédje a szabadalmi hivatalokat az ilyen „feltalálóktól”.

SPORT

Románia sportja pesti szemüvegen át

Reiner Sándor, a pesti Vasasok intézője, a csapatja romániai turája kapcsán nyilatkozott a Sporthirlapnak Románia sportéletéről.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A múlt héten Romániában turázott Vasasok vezetője: Reiner Sándor, a legnövésesebb pesti sportorganumban, a Sporthirlapban nyilatkozott csapatjának romániai turájáról és a román sportról, személyesen szerzett impressziói alapján. Elmondotta Reiner, hogy a pesti csapatok romániai turája mind jobban és jobban kiépíti a két ország közötti szorosabb kapcsolatot. A román fővárosban eltöltött napok az elképzelhető legkellemesebbek voltak számukra. A bírók és a nagyközönség megütik a nemzetközi nívót. A hatóságok mindenütt a legelőzékenyebben viselkedtek. Hat napos utunk — mondotta Reiner — feltétlenül kellemes emlékekkel gazdagított mindnyájunkat. A jobb csapatok teljesítményei elérik a pesti átlagos profikiasziszt. Brasovban is szeretettel fogadtak bennünket. Az ottani ellenfelünk, a Brasovia még nem érett meg teljesen nagy nemzetközi mérkőzésekre, elutazásunkig a legmelegebb hangulatban fűztük szorosabbra barátsági kapcsolatunkat, amely oly hosszú ideig teljesen ismeretlen valami volt Erdélyben — fejezte be nyilatkozatát Reiner Sándor.

O Bucurestiben lesz az ezévi országos galamblovverseny. Május 26., 27., 28. és 29-én bonyolítják le Bucurestiben az ezévi országos galamblovversenyt, melyen a különböző értékes díjakon kívül az országos bajnokságot folynak majd a küzdelmek. A bajnokságot tavaly Lahovary nyerte meg és azévből birtokába jutott Ófeisége által ajándékozott nehéz veretű ezüst serleg. Most nagy küzdelmek várhatók a bajnokság s a vándordíj jellegű ezüst serleg elnyeréséért. Arad és környéke legjobb versenyzői is résztvesznek a nagy országos versenyen.

Asszony, kinek szépsége gyilkol, csütörtöktől az Urániában.

Az aradi színészlányok leleplezik a kínai rejtélyt

Hogyan iródtak a meleg ajánló sorok a kis kínai gyöngyárusoknak. — Az aradi színház kardaloshölgyei kereken tiltakoznak a kínai házasságok ellen.

(Arad, május 17.) Általános feltűnést és érdeklődést keltett mindenfelé az Aradi Közlöny ama cikke, amely az aradi színház több reményteljes nőtagjának a Satumaren letartóztatott kínai csecsebecse-árusokhoz való különleges viszonyáról adott hírt. Voltak, akik jól eső mosollyal tárgyalták a nem mindennapi esetnek azt a részét, hogy az elfogott kínaiak hajlandóknak nyilatkoztak a rendőrség előtt, feleségül is venni azokat a hölgyeket, akiknek szeretetteljes sorait megtalálták náluk. Legnagyobb zajgást persze a színház környékén váltotta ki az eset, hiszen a kar szépeit igen kellemetlenül érintette a „kis kínaiak“ akaratlan indiszkréciója és — szerintük — felelőtlen házasságügyi kijelentése. Volt is „veszés“ ma délelőtt en gros-ban a színészbemutató előtt. Szegény lányok, még két nyelvvél sem tudtak volna kellőképp védekezni a sok csipkelődő kajánsággal szemben, hát még egygyel?!

Kun Dezső „kedélyes apa“ — arca vészjóslóvá alakult át egy pillanat alatt, amikor meglátta, hogy szapora léptekkel közeledem a kánikulás májusi délelőttön a színészbemutató felé.

— Ne közelíts — dörögte megfelelő és megfélemlítő páthosszal — mert megölelnék a nők!... Maradj távol, mert halálra keresnek a kínai hölgyek.

Kezével olyan mozdulatokat végzett, mint ha a közeledő sátánt akarná jobb belátásra bírni, de hiába volt minden. Végül megjelent valahonnan Révész Lajos... izé... Raymond, aki bejelentette a szóban forgó hölgyeknek magas megjelenésemet. Kun kétségbeesve intett végső búcsút és szeméit törülgette.

„Miként a felzudult mélikas“...

Körülbelül ezzel az archaikus költői képpel lehet leginkább érzékeltetni azt, ami a színpadi feljárat szűk kis előterében lejajlott rövid percek alatt. Felém rohan egy cigányos, pajkos hölgy, Kemény Böske, (ő az egyik szereplő) szigorúan karom ragad.

— Na gyere csak — mondja a régi ismerős modorán, de kissé ijesztgetős hangon és cipelt magával fel a lépcsőn. Bár ősrégi nőszedítő familiából származom, egy picit meg-hökkentem erre a *tulságosan* barátságos fogadtatásra. Hát amikor meg kinyitottak a különböző ajtók és egyszerre 8—10 harcias hölgy árasztott el rémületes nyelvpergőtűzzel!... Önkéntelenül az öreg Kun Dezső figyelmeztetése jutott eszembe és éreztem, hogy közeleg a Bus Vég. Pedig kint oly szép tavasz volt. Május. Akáczag. Meleg. Kánikula...

Szorongatott helyzetemben ravasz cselhez folyamodtam és mindig a lehangosabb bubifejet hizelegtem megértő simogatással körül, megreszkírozva olykor egy-egy futólagos ölelgetési kísérletet is. „Barátságos“ viselkedésem nem is tévesztette el hatását és pár perc múlva szóhoz hagyott jutni a szenzációs dekol-tázsú, selyemruhában szónokló Sági Piri, a bájos kis Sugár Ica, Kemény Böske és a többi szereplői az ominózus kínai ügynek. Elhallgattam lassan a barátok kara is, én pedig feltehettem az első kérdést. Őten feleltek egyszerre. Végre Piri őnagysága csendre intvén izgatott kollegáit, süri közbeszólásoktól zavartan körülbelül így ismertette a nagy esetet:

— Hát kérem az úgy volt, hogy a kínai — sic — feljött a színházba gyöngyöt árulni. Kedves fiu volt, sokat vetnünk is tőle és csaknem minden este feljött hozzánk az öltözőbe. Nagyon megkedveltük és mikor elmagyarázta jelekkel, hogy átmeny Temesvárra, segíteni akartunk rajta, hogy ott is csináljon jó boltokat. Adott nekünk cédulát és arra írtuk rá, hogy „lányok fogadjátok szeretettel a kis kínait.“ Ez a timisoarai színház nőtagjainak szólt, akik jó barátaink és az ő figyelmiükbe ajánlottuk a kis kínait. Megmondtuk neki, hogy menjen el Timisoarára a színházhoz és mossa fel a cédulát. Ennyi volt az egész.

— Igen, így volt — vágott közbe negyedszer Ica — emellett adtuk a kis kínainak és mi is kaptunk tőle emléksorokat. Otthon van csalam kettő is. De nem tudjuk elolvasni. Kínaiul írta.

Most aztán Kemény Böske tette be a garast:

— És írják meg azt is, hogy azt, hogy „akárhol jársz, ne felejtse el soha Bözsit“ azt nem én írtam, hanem a Lénárt Bözsi, az meg most nincs itt. Én csak a temesvári színészlányoknak szóló üzenetet írtam alá.

Nagy zsivajgás keletkezik erre. A dírektorné ijedten megy fel az iroda felé és Erdélyi ügyelő Haroldilloydos pápaszeme óvatosan nyomul be az egyik ajtónyíláson.

— Gyermek hölgyeim! Dolgozni, dolgozni. Önök miatt megállt az egész próba. Borzasztó ez kérem...

— Várjon egy kicsit — replikáz az egyik hölgy — nem látja, hogy sokkal fontosabb dolgunk van.

Közbevetem magam én is és így tovább folyik a tömeginterjú.

— Na de jó-jó — mondom — viszont a kínaiak azzal védekeztek a satumarei rendőrség előtt, hogy azokat a hölgyeket, akiknek leveleit megtalálták náluk, hajlandók elvenni feleségül. Hát ehhez mit szóltok, ugy általában, mint külön-külön.

Fülsiketítő tiltakozás.

— Ugyan, hogy is lehet ilyesmire beszélni! — Sági Piri —

Albánia Olaszország vazallusa lesz.

Achmed Zogu királysága a komoly megvalósulás stádiumába lépett.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) A tiranai paktumra vonatkozó albán-olasz kommuniké kellemetlen hatást váltott ki a jugoszláviai politikai körökben. A Politica szerint ezzel a lépéssel Albánia lemondott függetlenségéről és Olaszország vazallusa lett. Éppen akkor, amikor arról tárgyaltak, hogy az olasz-jugoszláv helyzetet rendezzék,

Róma szükségesnek találta brutális nyíltsággal precizizálni a paktum lényegét.

A tiranai jelentések arról is beszámoltak, hogy az albán kormány hozzájárult ahhoz, hogy Achmed Zogu dinasztiát alapítson Albániában. Ehhez a Berliner Tageblatt azt írta hozzá, hogy Aloisi olasz nagykövet Tiránába utazott, hogy Achmed Zogu királytá proklamálása ügyében tárgyalásokat folytasson.

Degradálják az aradi mértékhitelítőt.

Folyik a harc Ionescu Radu törvényellenes intézkedései ellen. Boneu prefektus intervenciója a miniszteriumban. — Beszélgetés az aradi kereskedelmi és iparkamara titkárával.

(Arad, május 17.) Az Aradi Közlöny részletesen ismertette azt a mélységes felháborodást és megdöbbenést, amelyet Arad kereskedő- és iparostársadalmában Ionescu Radu, az aradi mértékhitelítő hivatal főnöke idézett elő, aki a kereskedőket és iparosokat egészen különös módon vexálta. A hivatalfőnök igen különös hangú felszólítólevelekben figyelmeztette a kereskedőket és iparosokat, hogy ne kövessenek el árdragításokat, mert szigorú büntetéssel sújtják őket. A szokatlan körlevelek nagyarányú izgalmat váltottak ki a Ionescu Radu által amúgy is folyton zaklatott kereskedők és iparosok körében és kérelmekre az aradi kereskedelmi és iparkamara főtákará, Pacuraru Brutus nyomban felkereste Boneu Vazul prefektust, s az ő hathatós védelmét kérte a kereskedők és iparosok számára. A prefektus meg is ígérte, hogy mindent elkövet az állandó szekaturák megszüntetésére.

Ma hazaérkezett Aradra Marcus Mihály dr. szenátor, iparkamara elnök, akinek elrefektáltak a történeteket. Az elnök a legteljesebb mértékben azonosította magát a kamarai főtákar eddigi lépéseivel és leszögezte, hogy a kamarának kötelessége is, hogy a legerélyesebb módon lépjen fel Arad kereskedői és iparosai védelmében. Ma beszélgetést folytattunk Pacuraru Brutus főtákaral, aki kijelentette, hogy a kamara tovább folytatja ez iránybeli akcióját, s minden erejével azon lesz, hogy a mértékhitelítő hivatal főnökének garázdálkodásait megfékezze és megszüntesse.

— Boneu Vazul prefektus is — mondotta a főtákar — a maga részéről megígérte, hogy bucuresti-i tartózkodása alatt eljár illetékes helyen az anomáliák megszüntetése érdekében. Ezenkívül maga a kereskedelmi és iparkamara is közbenjár az illetékes tényezőknél, hogy a mértékhitelítő hivatalfőnök — tesse be zaklatásait.

Reméljük, hogy a prefektus és a kamara akciója a legteljesebb sikerrel jár és Arad kereskedői és iparosai megmenekülnek a további szekaturától. A legradikálisabb eszköz, amellyel egyszer és mindenkorra nyugalmat lehetne teremteni, az volna, ha az illetékes tényezők megvonnák Ionescu Radu hivatalfőnöktől azt a függetlenséget és nagy szabadságot, amelyet eddig olyan rosszul használt fel. A legegyszerűbb megoldási mód az lenne, ha a miniszterium visszavonná a speciális megbízást, amelyet Ionescu Radunak adott, az árdragítások ellenőrzésére vonatkozólag. Ezután pedig visszaállítaná a régebbi helyzetet, amikor a mértékhitelítő hivatal nem volt önálló szerv, hanem a prefektúra hatásköre alá tartozott. Ezzel a két rendszabállyal végérvényesen megszüntetnék azt a vadászatot, amelyet Ionescu Radu Aradra helyezése óta folytat a város kereskedői és iparosai ellen.

Mindenesetre érdekes, hogy a kamara egyizben már járt Bucurestiben panaszra Ionescu Radu ellen és akkor felhatalmazták a kamara delegáltját arra, hogy adjátudtára Ionescunak a miniszter rosszallását különös eljárása felett. Akkor a miniszteriumban leszögezték, hogy a törvény amúgy is elég szigorú és nem szükséges, hogy a paragrafusok végrehajtója tulbuzgalmában teljességgel elviselhetlenné tegye az érdekelt helyzetét. Ezt a miniszteri felőgást akkor közölték is Ionescu Raduval, akinek, azonban ugylátszik, nem használt a miniszteri figyelmeztetés és tovább folytatta rosszakaratu munkáját, amivel aztán ő maga erősebb rendszabályok igénybevétele tette szükségesé, hogy ez a törvénybeütköző zaklatástól egyszer és mindenkorra megszabaduljon Aradváros kereskedő és iparostársadalmá.

Babits Mihály, Halálfiat
megjelent és kapható Sándor F. nál.

H I R E K.

Elszaporodtak a koldusok Aradon

Aradváros újból havonta segítyezi a városi szegényeket.

(Arad, május 17.) Az aradi államrendőrség kihágási osztálya tegnap nagyarányú razziaát tartott az aradi koldusok és csavargók összefogására. Az utóbbi időben ugyancsak ismét feltűnő módon elszaporodtak Aradon a koldusok, akik a város főterén és forgalmasabb mellékutakon egyre-másra állítják meg könyöradományért a sétáló, vagy korzózó embereket. Körülbelül két esztendővel ezelőtt egy miniszteri rendelet jelent meg, amely szigorúan előírta az illetékes hatóságoknak, hogy minden eszközzel akadályozzák meg a koldulást. Ugyanakkor nyomorgókat védő intézkedések is történtek papíron, amelyek kivételre azonban a mai napig sem került sor. Sőt Aradváros vezetősége nemrégiben egy határozatot hozott, amely szinte katasztrofálisan érintette a segélyre szoruló aradi szegényeket. Kimondotta ugyanis a város, hogy a városi segélyeket ezután nem havonként, hanem csak félévenként fizeti ki. Azok a munkaképtelen nyomorgó emberek, akik eddig havonta kapták a segélyt, most kénytelenek az uccára menni, hogy könyöradományból szerezzék meg a napi ételmüket. A razzianál több férfit, közöttük egy Trinks József nevűt állítottak elő, akik ismételt koldulásra értek. Azonkívül három nőt is elfogtak, akiket orvosi vizsgálatra küldenek és azután pedig megindul ellenük az eljárás. Mint értesültünk a város vezetőségtől — éppen az elszaporító eredményre való tekintettel — visszavonja határozatát és ismét havonként fizeti ki a városi segélyeket.

— **Goldis a királynál.** Bucarestből jelentik: Goldis László kultuszminiszter tegnap megjelent Averescu kormányelnöknél, akinek részletes jelentést tett a Vatikánnal kötendő konkordátum ügyében Rómában folytatott tárgyalásainak eredményéről. A Cuvantul értesülése szerint a kultuszminiszter valószínűleg még a hét folyamán audiencián jelenik meg Őfelsége előtt is.

— **Lengyelország metropolitája Bucarestben.** Bucarestből jelentik: Tegnap a fővárosba érkezett Dionizie metropolita, a lengyel ortodox egyház feje, aki az athéni, belgrádi, konstantinápolyi és szófiai egyházakat látogatta meg. A vendég tegnap résztvett a kamara ülésén.

— **Angel polgármester bucuresti-i utja.** Angel István dr. polgármester ma éjjel Bucarestbe utazott hivatalos ügyek elintézésére. A polgármester körülbelül 10 napig marad távol és ez idő alatt helyettese dr. Marcovici Vince látja el a polgármesteri teendőket.

— **A Dunabizottság ülése.** Bucarestből jelentik: Az Európai Dunabizottság Galatiban tegnap kezdte meg üléseit Olaszország, Franciaország, Anglia és Románia delegátusainak részvételével. A román kormány s a bizottság közötti elintézetlen ellentétek nem kerülnek megbeszélésre, hanem csupán a Sulina-csatorna kíméltetésének problémáját vitatják meg.

— **Szombaton befejezik a parlament rendkívüli ülését.** Bucarestből jelentik: A miniszterelnök annak a kívánságának adott kifejezést, hogy szombaton fejezzék be a rendkívüli ülésszakot és a fizetési törvényjavaslaton kívül más törvényjavaslatot ne intézzenek most el.

— **Weiss Fülöp keresztülutazott Aradon.** Ma délután a budapest-bucuresti-i gyorsal keresztülutazott Aradon Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökgazgatója. Weiss Fülöp bucuresti-i utja kétségkívül nagyjelentőségű abban az időben, amikor napról-napra több szó esik a román-magyar gazdasági kapcsolatok megteremtéséről, illetve azok szorosabbá tételéről. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, illetve vezérigazgatója élénk részt vett már eddig is Erdély közgazdasági életében. Jelentékeny érdekeltséget vállalt a chujai Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.-nél, amelyet a Banca Christovolini nacionalizált. Weiss Fülöp most fontos üzleti ügyekben utazott a fővárosba és ott több napot tölt el.

Dolci pápai nuncius Aradon.

A pápai nuncius szentelt fel pünkösdkor az aradi minorita Kulturházat.

(Arad, május 17.) Most folynak az aradi Minorita-kulturház berendezési munkálatainak utolsó simításai és egyben lázasan készül Arad katolikus társadalmára a Kulturház felszentelésére, amelyet külön ünneppé avat az a körülmény, hogy a felszentelést az egyenesen eöcéből Aradra jövő Dolci Angelo, bucuresti-i pápai nuncius fogja végezni. Dolci pápai nuncius, aki most a vasárnapi timisoarai püspökszentelésén is részt vett — sajtó nyilatkozata

szerepe — köztétlenül személyesen kíván megjelenni a felavató ünnepségen, mert assisi Szent Ferenc jubileuma alkalmával így nagyszerű jubileumi megemlékezés még seholsem történt s éppen ezért különösen értékes ünnep az aradi Minorita-kulturház felavatása. Ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy az erdélyi minorita-rend új főnöke Pazsitny Bonaventura dr. e hó 24-én indul Rómából Aradra s így ő is résztvesz a Kulturház felavatási ünnepén.

Aradváros visszakéri kisajátított földjeit.

A város legfontosabb érdekeinek mellőzésével történt a kisajátítás Aradon

(Arad, május 17.) Aradnak régi sérelme a kisajátítás, amely a várostól elvette annak ugyyszólván minden földjét. A kisajátításnál nem vették a kisajátító közegek Aradváros érdekeit figyelembe és éppen ezért a város vezetősége most újlag elhatározta, hogy eljár illetékes helyeken a sérelmek orvoslása érdekében. A város megkeresi a földművelésügyi minisztériumot, hogy vegye revízió alá az Aradon történt expropriálásokat és ha lehetsé-

ges, a revízió folyamán hozza helyre a történt hibákat. Az akció egyelőre csak kezdetleges még, mert addig, míg a város nem tudja pontosan, hol és mennyi földet sajátítottak ki, addig amugy sem lehet megtenni a szükséges lépéseket. A minisztérium Florescu aradi mérnököt bízta meg a pontos kisajátítási térkép elkészítésével és a munkálatok befejeztével kerül sor a város akciójára, amely valószínűleg azt fogja eredményezni, hogy Arad visszakapja elvett földjeinek egy részét.

— **Jóváhagyták az aradi uccák kövezését.** Bucarestből jelentik: A legfőbb technikai tanács legutóbbi ülésén a krassómegyei prefektúra távirati jelentésével foglalkozott, amelyben a megyei tanács az új megyeháza felépítésének engedélyezése érdekében felterjesztett terveket és előzetes költségvetést visszavonta. A tanács ugyanezen az ülésén jóváhagyta Arad több uccájának kövezésére benyújtott tervezetet. Ez a munkálat 15 millió 784 ezer lejt fog költségszteni.

— **Eljegyzés.** Maria Bun urleány Sebis és Cornel P. Munteanu jegyesek.

— **Rassay kibukott a Demokrata-kör tisztikarából.** Budapestről jelentik: A Demokrata-kör mai közgyűlésén az elnökhelyettesi állást betöltetlenül hagyták, bár eredetileg az volt a terv, hogy Rassay Károlyt választják be. A választások alkalmával azonban Rassay semmiféle tisztséghez nem jutott.

— **Bonyodalom egy elszántott aradi út körül.** Érdekes bonyodalom támadt a város és a Gutzjahr-birtok kényszerbérleti között. Azok a bérletők, akiknek az út mellett van a földjük — az eddigi megállapítások szerint — évről-évre elszántottak egy darabot az útból. Most, hogy a Mossóczy-telep lakossága legelőt kapott és ki akarja hajtani a marháit a legelőre, megállapították, hogy az út renükívül keskeny és az feltétlenül kiszélesítésre szorul. Érintkezésbe léptek az érdekelt bérletőkkel, akik azonban semmi körülmények között sem kártak beleegyezni abba, hogy egy sávot visszavegyenek földjükből. Most arravonatközöleg folynak a város közvetítésével tárgyalások, hogy kártalanítás ellenében engedjék meg az út kiszélesítését. Amennyiben a gazdák egy sem egyeznének bele, a város kártalanítás nélkül fogja eszközölni a tervezett útszélesítést, amiből valószínűleg per is fog támadni. Az kétségtelenül megállapítható, hogy a telep gazdáinak érdekében feltétlenül kívánatos az út kiszélesítése.

— **Rendőrségtől felhívás lopott holmik esetleges vevőire.** Az Aradi Közlöny mai számában jelentette, hogy a Bucur (Eötvös) uccán vakmerő betörést követtek el az éjszaka. A betörők egy olasz gyümölcsárús raktárába hatoltak be és huszezer lej készpénzt, egy láda datolyát és egy láda mandulát loptak el. A rendőrség nyomozóosztálya felhívja a kereskedőket, hogy ha gyanus emberek datolyát, vagy mandulát kínálnak eladásra, azonnal szóljanak a legközelebbi posztoló rendőrnek. Tegnap ugyancsak betörték Vajda József izraelita hitközségi főjegyző lakásába és férfi ingeket, posztót és különféle ruhaneműt loptak el. A rendőrség kéri a kereskedőket, ha ilyen árukat kínálnak eladásra, az illetőt azonnal tegyék ártalmatlanná. Abban az esetben, ha valamelyik kereskedő megvásárolja a lopott holmikat, úgy országos büntetése miatt indul meg ellene az eljárás.

— **Agyonsújtotta a villám.** Jelentették ma az ügyészségnek, hogy Banciu Péter 38 éves petrisi gazdát tegnap délután a mezőn munkaközben a villám agyonsújtotta. Eltemettetését engedélyezték.

— **Borzalmas vasúti katasztrófa Amerikában.** Newyorkból jelentik: Tegnap borzalmas vonatszerencsétlenség történt William közelében. A Pacific express William közelében kisiklott. A táviratok négy halottról, 17 életveszélyes sebesültről és számos súlyos sebesültről számolnak be, azonban valószínűleg ez a szám még növekedni fog.

— **Az aradi Gutenberg-dalkör,** mely jelenleg is védője a vándordíj-ezüstserlegnek, pünkösd vasárnapján este a Kulturpalotában nagyszabású hangversenyt rendez a munkanélküli levő és beteg nyomdászok felsegélyezésére. Az idei oradea-marei dalárversenyen előadandó dalokon kívül, a rendezőség művészi nívón álló műsorral lepi meg a közönséget és igyekszik a zene- és dalkedvelő közönséget minél kellemesebb estét szerezni.

— **Hatalmas tűzvész Bacauban.** Bucarestből jelentik: Bacauban ma délelőtt tűz ütött ki és teljesen elpusztította az Izvoreanu-féle posztógyárat, amely földig leégett. A kár több mint 50 millió lej. A tüzet megfeszített munka árán sikerült lokalizálni. A gyár biztosítva volt. Félt, hogy emberáldozatot is követelt a katasztrófa.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Beleznai Zsófit, az „Erdélyi Hírlap” kiadóhivatalának tisztviselőjét, édesapja, Beleznai János 61 éves korában elhunyt. Temetése ma délután volt nagy részvét mellett.

— **Hány éves a magyar képviselőház egyetlen nőtagja.** Budapestről jelentik: Érdekes könyv jelent ma meg a magyar fővárosban: a Magyar Országgyűlési Almanach, a mely az összes képviselők és felsőházi tagok életrajzát és arcképét hozza és igen érdekes adatokat tartalmaz. A könyv szerint a magyar képviselőház két legidősebb tagja gróf Apponyi Albert, aki 1846-ban és Graefl Jenő, aki 1853-ban született. A legfiatalabbak a 32 esztendősek: Szepessy Géza, Gálffy Dénes és Gróf Hunyadi Ferenc. Az előtanulmányokról szóló rész is indiszkrét: Csizmadia András, Kuna P. András és Gubicza Ferenc 6 elemi, a szociálista Malasits Géza csak 5 elemi végzet. Megtudható az is, hogy a fajvédő Borbély-Matzky Emil 1908-ban 50.000 mulaszt vágott ki lovassági karddal 14 óra és 7 perc alatt. A parlament egyetlen női tagjáról, Kéthly Annáról elárulja az indiszkrét könyv, hogy 1889-ben született és megállapítja azt is, hogy a magyar parlamentnek kilenc olyan tagja van, aki elmúlt 80 éves.

— **Megalakul a Pen-Club Romániában is.** Bucarestből jelentik: A román írók szövetsége meghívására tegnap Bucarestbe érkezett M. Beza ismert kitűnő angol író, a Pen-Club nemzetközi megszervezője. Az illusztris vendéget Rebreanu, a román írószövetség elnöke fogadta és kijelentette, hogy a szövetség elvben már kimondotta, hogy készsággel tömörül a világ íróinak szövetségébe, amely a Pen-Club elnevezés alatt létesült. A kérdésben különben még az este folyamán nagyobb értekezlet volt, amelyen a román írók javarésze megjelent.

— **Öngyilkos mérnökari kapitány.** Bucures-
tóból jelentik: Grigoriu Alexandru kapitány, a
hadügyminisztérium mérnöki osztályának egyik
főtisztviselője ma szívenlőtte magát és azonnal
meghalt. Az öngyilkos kapitány családja Csikszere-
dán lakik, ahol felesége tanárnő. Az öngyilkosság
oka neuraszténia.

— **Cicakiállítás Bécsben.** Bécsből jelen-
tik: Tegnap nyílt meg a bécsi Praterben az
Idei macskakiállítás. Az osztrák baromfite-
nyésztők kis ketreceiben, amelyekben más-
kor pulykák, vadkacsák és aranyfácánok lár-
máztak, most a legszebb osztrák és exotikus
cicák laknak. Ezek már sokkal csendesebbek
és csak nagy ritkán hangzik egy-egy ketrec-
ből halk nyivákolás elő. De hiszen a macs-
káknak nincs is okuk semmiféle lelki depressz-
zióra. A gondos kiállítók párnákkal tették la-
kályossá a ketreceket és megfelelő ellátásban
is részesülnek a csinos állatok, amelyeknek
nyakan művésziesen megkötött masnik ékes-
kednek. A legfeltűnőbb, hogy a cicák régi
elnevezései kimentek a divatból és az állatbar-
rátok egészen pretenziós neveket adtak ked-
venceiknek. „Fifi“, „Musi“, vagy „Minka“ ma
már nem név a macskák számára, hanem an-
tidemokratikus módon, díjmentes nemesi ne-
veket viselnek. Az egyiket Trukala herceg-
nőnek hívják, a másikat Lady Angorának. —
Pompás és különböző színű angoramacskákat
lehet látni a kiállításon, azonkívül perzsa, nu-
biai, szíriai, máltai, valamint közönséges vad-
macskákat. Egyszerre csak az egyik ketrec-
ből harsány ugatás hangzott ki. A zoológiai
paradoxont egy selyempincsi idézte elő, aki
ketrecét egy kicsiny angoracicaival osztotta
meg. A selyempincsi egész különleges módon
lakik a ketrecben, ő ugyanis a kis cicá — daj-
kája. Mondják, hogy ezt a tisztséget már har-
madízban tölti be a selyempincsi közmegele-
gedésre. Egy csomó szerződötletet is
kapott már a kis kutya, a cicadajka minőség-
ében.

— **Folyó hó 22-én, d. e. 10 és fél órai kez-
dettel Székely Béla, a Zsidó Nemzeti Alap je-
ruzsalemi főirodájának delegátusa az Uránia
mozgóban előadást tart a palesztinai ország-
építő munkáról.** Beléptidj nincs.

— **Tenniszpályák az AAC sporttelepen**
olcsón bérbeadók. Tudakozódni Heim titkár-
nál ugyanott.

Elárverezték

Max Linder hagyatékát.

A tragikus sorsu filmművész megjósolta meg-
döböntő halálát.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.)
Még mindenkinek emlékezetében van az alig
egy éve történt tragédia: Max Lindernek és
feleségének öngyilkossága. Egy kis árva, egy
kis leány maradt utánuk és úgy vélték a csalá-
d barátai, hogy addig kell mindent értékesí-
teni, ami Max Linder után maradt, amíg az
emberek még emlékeznek az egykori híres
moziszinészre s megrázó tragédiájára és így
tegnap a neulley-i nagy árverési csarnokban
nyilvános árverésen adták el a Max Linder
ingóságait.

Fotografiák, könyvek, csecsebecsék, toa-
lettszerek, képek, apró szobrok, szőnyegek,
feleségének prémei, — ez minden, ami a film-
világ büszkesége után maradt s amit ma el-
adtak a kis árva javára, aki nagyanyjának,
Max Linder édesanyjának kíséretében az ár-
verésen szintén megjelent. Legtöbbet fizet-
tek egy Lautrec-rajzért, amely Yvette Guil-
bert-t ábrázolja — 20 ezer frankot adtak érte
— de jó áron kelttek el a kevésbé értékes tár-
gyak is. Így jó néhány ezer frankot fizettek a
gyűjtők Charlie Chaplin és Mary Pickford
egy-egy fotografiájáért, amelyet Max Linder-
nek, a „barátnak és a halhatatlan művésznek“
ajándékoztak. Max Linder feleségének bun-
dáját édesanyja nem engedte idegen kezekre
jutni. Felzokogott, amikor a remek préme-
k eladására került a sor, s idegesen tépte ki tás-
kájából az ezreket, szinte számolatlanul fi-
zetve ki az értük kért árat. Az utolsó tárgy
amit eladtak, egy könyv volt, Edgar Poe
Különös történetei, Baudelaire fordításában.
A könyv címlapjára Linder a munkából idéz-
ve — mintha sejtette volna szomorú végét —
a következőket írta: „Igen, most már nyugod-
tan alszom, ne költsetek fel. Hagyjatok így
álmomban meghalni!“

Monarchista forradalom Görögországban?

Samosban kikiáltották a sziget függetlenségét. — Véres harcok
a royalista és republikánus csapatok között.

(Az Aradi Közlöny zágrábi tudósítójának
telefonjelentése.) A Novosti című lap szerint
Görögországból érkezett utasok azt beszé-
lik, hogy minden pillanatban várható egy gö-
rög monarchista forradalom kitörése. Pyrheus-

ban már össze is ütköztek a republikánus és
royalista csapatok. Samosban pedig forrada-
lom tört ki és kikiáltották a sziget függetlenségét.
Ezek a hírek még megerősítésre szo-
rulnak.

Választási harc az aradi zsidó hitközségben

Két párt áll egymással szemben. — Az ellentétek elsimulása érdekében
kompromisszumos tárgyalások indultak meg.

(Arad, május 17.) Az aradi izraelita hit-
község tisztújítás előtt áll. Junius első felében
lejár a hitközség jelenlegi vezetőségének a
mandátuma és a közgyűlés megejteti a választást,
amely a helyzet mai állása szerint iz-
galmasnak ígérkezik. A hitközség kebelébe
tartozó cionisták ugyanis aktív részt kíván-
nak venni a vezetésben és ezért teljes erővel
indulnak a választási küzdelembe. Jelöltjeiknek
már is nagy propagandát csinálnak és elkövet-
nek mindent, hogy a cionista csoport is meg-
felelő képviselőhöz jusson a hitközség veze-
tőségében.

Elnökököt nem jelölnek a cionisták és így
minden valószínűség szerint a hitközség je-
lenlegi elnöke, dr. Schütz Henrik egyhan-
gúan lesz megválasztva. Az alelnöki pozícióra,
amely Leopold Zsigmond halála óta betöltöt-

len maradt, a hitközség hivatalos jelöltje
Deutsch Andor, míg a cionisták Szeneš
Henrik nagykereskedőt jelölték erre a tiszt-
ségre. A tizenkilenc tagú képviselőtestületbe
is be akarják juttatni néhány hívüket a
cionisták.

Értesülésünk szerint azonban a hitköz-
ség vezetősége és a cionista frakció között a
legutóbbi napokban kompromisszumos tár-
gyalások indultak meg és a jelek szerint ha-
marosan létrejön a választási paktum. Ez
esetben az alelnöki állásba egyhangúan
Deutsch Andor kerülne, míg a cionisták bizo-
nyos számú tagsági helyet kapnának a kép-
viselőtestületben. Ha azonban a megegyezés
nem sikerülne, akkor a cionista frakció ön-
álló listával veszi fel a választási küzdelmet.
A kompromisszumos tárgyalások sorsa egy-
két napon belül eldőli.

Mibe kerül a nyaralás.

Seregszemle az olasz, csehszlovák, osztrák, francia, belga, jugoszláv, svájci és német
fürdőhelyeken.

(Arad, május 16.) Az Idei fürdőidény meg-
kezdése előtt az Aradi Közlöny szerkesztősé-
ge érintkezésbe lépett a különböző világfür-
dők igazgatóságaival, hogy bizonyos tájékoz-
tatást nyújthasson a közönségnek a fürdőhe-
lyek áráiról és a nyaralás költségeiről. A be-
érkezett válaszok közül információinkat a kö-
vetkezőkben foglaljuk össze:

Az olasz fürdőhelyek, amelyek
iránt a nyaralóközönség a legjobban érdeklő-
dik, az idén valamivel drágábbak lesznek,
mint tavaly voltak. Ezt a drágulást a lira
emelkedése okozza. Az ismertebb olasz ten-
gerparti fürdők közül az abbázai penziók
ezen a nyáron naponta átlag 35 lirába kerül-
nek. Szobát ellátás nélkül, előkelő szállodák-
ban, a főszezonban 15—20 lirába számítanak.
Egy ebéd ára 10—15 lira. Rendkívül olcsók
azonban még most is a kisebb fürdőhelyek,
így elsősorban Cattolica, ahol a napi penzió
25 lirába kerül. Piránóban, amely Trlesztől
körülbelül két órányira fekszik az isztriai ten-
gerparton, olyan penzió is van, ahol már 20
liráért teljes ellátást kaphatunk. Grádo, ahol
tudvalevőleg minden évben igen sok erdélyi
nyaral, átlag 30 lirába kerül naponta. Azok
részére, akik délebbre kívánnak menni, szá-
mitásba jöhet elsősorban Ostia, Rómától egy
órányira, itt havonta 500 lírából jól ki lehet
jönni. A Lido ezuttal is a legdrágább, 50—60
lira naponta. Portorosában a főszezon 30—40
lírába, az elő- és utószezon 20—22 lírába ke-
rül naponta.

A csehszlovákiai fürdőhelyen,
Marienbadban, Karlsbadban és Franzeshad-
badban olcsóbb penziók napi 50, előkelőbb
etábliszmánok 75—100 csehszlovákia kerü-
nek. Pöstyénben ugyanilyen árak vannak. —
Ezeknél lényegesen drágábbak az előkelő
tátrai fürdőhelyek, Tátrafüred, Tátralomnic, a
hol havi 4000 csehszlovákia kevesebből nem
igen lehet kijönni.

A jugoszláviai tengerparti für-
dőhelyei, Cirkvenica és Zára 50—60 dinárba
kerülnek naponta és így az olasz fürdőhelyek-
nél is olcsóbbak. Rendkívül mérsékelt árai
vannak a Veljes tó partján fekvő Blednek,
(Veljes) ahol főszezonban is találunk penzió-
kat, amelyekben 30—40 dinárból ki lehet
jönni.

A franciaországi tengerparti
fürdőhelyek átlag 75 frankba kerülnek na-
ponta. Már a múlt szezonban is sokan keres-
ték fel ezenkívül Vichyt, ahol tudvalevőleg
Ferdinánd király töltötte az utolsó két nyarat

s ahol a napi penzió ára körülbelül 100 frank.
Ennél lényegesen olcsóbbak az északfrancia-
országi, elsősorban a bretagnei tengerparti
fürdők. A francia frank állandó alacsony ár-
folyama miatt az ideutazók nincsenek kitéve
a valutáris ingadozás folytán előálló drágulá-
soknak, amelyek például Olaszországban fe-
nyegetik a külföldi fürdőzőket.

A belga tengerpart, Ostende, va-
lamint a környéken fekvő kisebb fürdőhelyek
átlag 50—60 belga frank penzióárat tüntet-
nek fel.

Az ausztriai világfürdőhe-
lyek, Baden, Ischl, Gleichenberg 20—25
shillingbe kerülnek naponta. A szerényebb
igényekkel bíró fürdőzők tömegesen keresik
fel a stájerországi klimatikus gyógyhelyeket,
Ausséet, Villachot, Kötschachot és Völscha-
chot, a melyek valamennyien egy-egy tó
partján fekszenek és amelyekben naponta
10—12 shillingből jól meg lehet élni.

Németországban az árak tavaly
óta jelentékenyen estek. Norderney 15—20
márkába, Totmos és Titisee 20 márkába, Wies-
baden és Garnisch átlag napi 30 márkába ke-
rülnek.

Legutóbbára hagytuk a svájci fürdőhe-
lyeket, amelyek iránt nálunk kevés érdeklő-
dés van, de amelyek ma már nem sokkal
drágábbak a német és osztrák vezetőfürdőhe-
lyeknél. Luzern, Interlaken, Melchtal és a
Vierwaldstättersee kisebb fürdőhelyein is ki-
jövünk napi átlagos 15 svájci frankból.

Természetesen mindezeknél lényegeseb-
ben olcsóbbak az erdélyi fürdőhelyek.

— **Az esperantó terjedése Aradon.** Az
aradi esperantisták mindig nagyobb tért hó-
dítanak maguknak. Kiterjesztik működésüket
Aradon kívül eső városrészekre is, így meg-
alakul a ségai elemi iskolában az aradi esti
tanfolyam egyik esperanto tagozata, melyet
Dávid Bálint tanfelügyelő és Traian Pighi
igazgató agilitása teremtett meg. Az ünnepé-
lyes megnyitás vasárnap délután három óra-
kor lesz. A kurzust — melynek hallgatói na-
gyobb részt a környék gvári tisztviselői és
alkalmazottai lesznek — Vincze Ödön, a genfi
világkongresszus résztvevője és Európát járt
jeles esperantista vezeti. Érdeklődőket szíve-
sen lát az igazgató.

KÖZGAZDASÁG.

Bankigazgató — a kamatlábról.

A kamatlábak kérdésében kereskedelmi és iparkamaránk főtitkára igen tartalmas és értékes cikkeket írt naplajaink legutóbbi számaiban, a tárgy fontosságára való tekintettel engedtessek meg, hogy az eszmék tisztázása céljából én is megtegyem e tárgyban észrevételeimet. Reá mutatok első sorban az „Egy betevő” téves állításaira. Nem áll az, hogy a cikkben „hánc-bölcseknek” sunyolt pénzüntézet vezetőket közömbösen hagyta a lejmutató alacsony árfolyama. Nem is hagyhatta, egyrészt mert pénzünk árfolyamának esése, maga után vonta volna a betétek értékének esését, másrészt erős veszteségeket szenvedtek volna a pénzüntézetek, mert a befizetett és kimutatott társulati részvénytökek, valamint tartóalapot elérték telenedtek volna. A pénzüntézetek erejüket megieszítve igyekeztek gátat vetni a leiszabadulási mániának, mely abban nyilvánult, hogy a betevők lejbetéteiket kivették s érték idegen valutákat vásároltak. Más eszköz nem állott a takarékpénztárak rendelkezésére, minthogy nem fogadtak el betéteket idegen valutákban, ami által mégis sikerült a fejvesztett leiszabadulási rohamot némileg megállítani. Az intézetek ezen magatartása sok kártól óvta meg a közönséget, nem segíthetett azonban azokon, akik előzőleg mindenáron szabadultak már a lej-készletüktől.

Nem fedi a valóságot azon állítás sem, hogy a pénzüntézetek a betevőknek nem adták volna ki a felmondáshoz kötött betéteket. Az ellenkező történt. Sok millió betéteket fizettek ki az aradi pénzüntézetek azonnal — a felmondási időre való tekintet nélkül. Ha némely intézet ragaszkodott a felmondási időhöz, ezt csak azon kisebb intézetek tették, amelyeknél igen magas kamatozást csikartak ki és a tulozott kamat-követelés természetesen következményként mutatkozott némely helyen ama jogos és méltányos kívánság, hogy legalább a felmondási idő tartassék be. Ismétlem azonban, hogy a jobb pénzüntézetek alig ragaszkodtak a felmondási időhöz és a betéteket azonnal kifizették.

Nagyon egyoldalú, az „Egy betevő” azon odavetett megjegyzése, hogy a pénzünk árfolyamának erős hanyatlása esetében a bankoknak nem jutott volna eszébe kártalanítani a lei-tulajdonosokat, amint hogy nem kártalanították a német és osztrák bankbetevőket, mikor pénzüik elérték telenedett. Fisztelettel kérdezem a cikkíró urtól, ki kártalanította a bankokat a kihelyezett kölcsönösszegekért? Pedig a kihelyezett összegek nagyobbak voltak, mint a betétek. A kamatlábakról igazságos véleményt csak akkor mondhatunk, ha nem egy szemszögből vizsgáljuk azon feltételeket, melyek a kamatláb meghatározását előidézik.

Elvitázhatatlan tényként kell megállapítanom, hogy a kölcsönök kamatlába igen magas. Idézem az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár 1927. évi február 13-án tartott közgyűlésén beterjesztett évi üzleti jelentés következő szakaszát: „A ma érvényben levő kamatok sem az ipari, sem a kereskedelmi, legkevésbé a mezőgazdasági vállalkozások hosszabb időn át el nem bírhatják, ilyen kamatviszonyok között tönkükre kell menniük.” E megállapítás ma is érvényben áll, sőt fokozottabb mértékben áll fenn most, mint akkor.

A kölcsönök kamatlábát azonban nem lehet leszállítani, mert az kénytelen alkalmazkodni a betétek kamatlábiához, lévén a betét — sajnos — a takarékpénztárak egyedüli pénzforrása, tekintettel arra, hogy a Banca Natio-

nala jóformán teljesen elzárkózik attól, miszerint a kisebbségi pénzüntézeteket reescompttal támogassa. Ezen helyzetet a betevők igen erősen kihasználják, látván azt, hogy a betéteket mily nagy harc fejlődött ki főleg a kis intézetek részéről. A nagyközönség egy része csak azt kutatja, hol ígérnek neki 1—2 százalékkal több kamatot, de nem vizsgálja eléggé, vajjon biztonsági érzete is ki van-e elégítve. Kellően a kamatlábkülönbséget mellettt. Némely betevő csak a megígért kamatlábat vizsgálja és szemelől téveszti annak a vizsgálatát, vajjon az illető bank a magas kamatok reményében citudja-e helyezni a pénzeket oly biztos helyre, ahol a magas kamatok, de a tőkét is visszakarja.

A mostani gazdasági depresszió mellett a kölcsönvevő magas kamatot nem fizethet, a melyik ezt teszi állandóan, a tönk szélére kell jutnia. Hogy azonban a kölcsönvevőket alacsonyabb kamattal elláthassuk, kényszerítve vannak az intézetek a betevők magas kamatigényeit leszállítani. A betevőknek ebbe bele kell nyugodniok, amit annál is inkább tehetnek, mert a lej stabilizálása küszöbön áll, legalább is erős remény van arra, hogy a stabilizáció a közeljövőben meg fog valósulni. Hiszen úgy a kormány, mint minden arra hivatott szerv erősen közreműködik ebben.

A gazdasági élet egészségessé tételének egyik főkélléke az olcsó pénz, nálunk ennek kútforrása a betétipénz. Ennek a kamatlábat kell tehát leszállítani, amint hogy ez már megtörtént Németországban, Ausztriában, Magyarországon és más államokban. A legyőzött és győzge Magyarországon a kis vidéki intézetek sem fizetnek 8½%-nál magasabb kamatot betéteik után. A kereskedelmi és iparkamara vezetősége soha el nem hervadó érdemeket fog szerezni azáltal, ha a gazdasági élet egészségesebb irányban való terelésére fordítja munkásságát és biztosíthatom arról, hogy ebbeli törekvésében a pénzüntézetek a legnagyobb készséggel támogatni és követni fogják.

Földes Soma,

az Arad-csanádi Gazd. Takarékpénztár vezérigazgatója.

Az eszmék tárgyilagos tisztázása céljából közreadtuk a fenti véleményt is. Koncedáljuk, hogy az „Egy betevő” a betétesek érdekében vitatta a témát, de ugyanakkor konstatálnunk kell, hogy a pénzüntézetek vezetői viszont ugyanolyan elfogultsággal csak a bankok szemszögből vizsgálják a szőnyegen levő kérdést. És ez természetesen is. Mindenki félrevezeti magát, aki azt hiszi, hogy érdekei ellenére tárgyilagos tud lenni. A takarékbetét se egyéb, mint ár. Ennek kurzusát pedig nem nyilatkozatok, nem újságközlemények és nem fenyegetések szabályozzák, hanem a közgazdaság örök törvénye: a kereslet és kínálat. Sajnos, ma nincs vállalkozás, nincs export, nincs import. Ha azonban a kereskedelmi élet föllendülésének mégis az a pár százalék lett volna az akadály, amivel a betét-kamatokat az utóbbi hetekben csökkentették Aradon: úgy bizonyára mindenki szívesen hozta meg a maga áldozatát. Attól tartunk azonban, hogy a mai stagnálásnak mélyebbre ható okai vannak. Orvossága pedig nem a hangulat-csinálás azok ellen, akik könnyelmű pénzdobálás helyett a takarékoság erényeit gyakorolják: hanem inkább a céltudatosság hiánya az ország finaciális és kereskedelmi vezetésében.

Zürichben 3.25, Párisban 15.90 a lej

Zürichben utótőzsdén is 3.25 a lej.

Hejvi valutaárak. (Május hó 17.)

Kifizetések: Berlin 39.90, Amsterdam 67.30, Newyork 167.75, London 817, Páris 6.59, Milánó 9.35, Prága 4.98, Budapest 29.37, Zágráb 2.95.50, Bécs 23.67, Zürich 32.35. — Ár: Márka 39, dollár 166, francia frank 6.50, olasz lira 9.30, cseh korona 4.90, pengő 29.30, dinár 2.90, osztrák schilling 23.60; svájci frank 32. — Pénz: Márka 38, dollár 164, francia frank 6.30, olasz lira 9, cseh korona 4.80, pengő 29.

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 6, 1/8 és 9 órákor utóljára

RIN-TIN-TIN.

(A halálesapda.)

Szenzációs és érdekesítő filmsláger, amelyben Rin-Tin-Tin, a híres farkaakutya a főszerepet játssza.

Holnapról: A NAGYÉBRESZTŐ.

Pazar kiállítású filmsláger.

Jön! Dr. Calligari, Conrad Veidt-al. Jön!

dinár 2.80, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31. — Irányzat: szifárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Május hó 17.)

Berlin 123.20, Amsterdam 208, Newyork 519.93.75, London 2525, Páris 20.36.50, Milánó 28.35, Prága 25.39.50, Budapest 90.70, Belgrád 9.14, Bucuresti-3.28, Varsó 58.10, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdézárlat. (Május hó 17.)

Berlin 123.21.25, Amsterdam 208.02.50, Newyork 520, London 2525.25, Páris 20.36.50, Milánó 28.45, Prága 15.39.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.14, Bucuresti 3.25, Varsó 58.10, Bécs 73.17.50.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Május hó 17.)

Kifizetések: Páris 6.56, Berlin 39.60, London 810, Newyork 166.75, Milánó 9.12, Zürich 32.10, Bécs 23.50, Prága 4.96. — Valuták: Napoleon 665, német márka 39, leva 1.20, török lira 0.85, angol font 805, francia frank 6.70, svájci frank 31, olasz lira 8.70, drachma 2.20, dinár 2.95, dollár 164.50, lengyel zloty 18, osztrák schilling 24, magyar pengő 29, cseh korona 4.80.

— Bucuresti külföldi kölcsöne. Bucuresti-

ből jelentik: Manoilescu pénzügyi államtitkár napok óta tanulmányozza Anibal Teodorescunak, Bucuresti főpolgármesterének a főváros külföldi kölcsön ügyére vonatkozó javaslatát. Mint ismeretes, a berlini Ullenet Comp bankház megbízottai legutóbb Bucurestiben jártak s a főváros részére nagyobbösszegű előnyös kölcsönt ajánlottak fel. A Dimineata értesülése szerint a kormánynak nincs kifogása az ellen, hogy a főváros általános beruházásokra nagyobb külföldi kölcsönt vegyen fel, azonban csak abban az esetben hajlandó felhatalmazást adni, ha a kölcsönt legkevesebb 40 évi lejáratra folyósítják.

Rádió-műsor.

Szerda, május 18. Wien—Graz: 20.15. A linzi hegedűsöktől a schrammel-kvartettig. — Pozsony: 17.45. Hangverseny. — Zágráb: 20.30. Hegedűhangverseny. Milánó: 20.45. Operarészletek. — Boroszló: 21. Népszerű hangverseny. — Prága: 20.10. Hangverseny. — London 21.35. Operaelőadás. — Leipzig: 22.15. Táncczene. — Stuttgart: 20. Népszerű hangverseny. Frankfurt a. M.: 20.15. Harsányi Tibor zeneszerzől estje. — Róma: 17.15. Hangverseny. — München: 22—24. Táncczene. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 16. Gyermekeknek. 17.40. Sanzonok, kuplék és versek. 18.30. Szimfonikus zenekari hangverseny. 21.40. Cl-gányszene.

VADEMBER.

Ma, szerdán utóljára az aradi Urániában.

Apolloban
ma, szerdától

Ezredes úr
Főszereplők: Mary Kid és Paul Heidemann

3 lány, vigjáték

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9-kor.

Az amerikai magyar filmkirály diadalutja.

Zukor Adolf érdekes látogatása szülőfalujában. — A férjhez menendő vénlányok ostroma a hozományért. — Zukor Adolf sóletet ebédelt a családi házában.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától). Ricse község Zemplénmegyében van és arról nevezetes, hogy ott született Zukor Adolf, a világhírű amerikai filmkirály, aki most Magyarországon jártában meglátogatta szülőfaluját. Mo toros különvonat robogott be tegnap alkonyatkor a kis ákácós állomásra, ahol százan és százan várták a filmek fejedelmét. A távolabbi, kaftános rokonok már napok óta szállingóztak ide Nyiregyházáról, Szomotorról, Husztról, tele volt velük a vonat és mind azt magyarázta, hogy ő egy igazi rokon, hiszen az apja egytestvér volt Zukker Jákobbal, Samuval s már nem is lehet közelebbi rokonság.

A ricsei rokonoknak természetesen nagyon kellemetlen ez az invázió. Hiszen ők, mióta Adolf világhírű lett és küldi a dollárokat, urak lettek. Nem is adtak szállást a vidéki rokonoknak, akik a zsinagóga udvarán háltak mind, a Zukker-kastélyba be sem engedték őket.

— Adolf ur senkit sem fogad személyesen, tessék kérvényt beadni hozzá — üzenteték ki az ostromlók hadának.

De talán még jobban kellett védekezni a szegény és vénülő leányok offenzívája ellen, a kik messze vidékről összesereglettek arra a hirre, hogy Adolf minden rokonleánynak néhány ezer dollár hozományt ad. Sok cseh-szlovákiai szegény zsidóleány átszökött a határon egy szál rossz selyemruhában s hajnalról ott dideregtek a falu uccáin.

A különvonat egyetlen kocsiából állott. A közepajtónál egy alacsony, keménytartású szürkekalapos ember jelent meg. Ő maga volt az, Zukor Adolf. Ezelőtt 38 évvel indult el Ricseről Amerikába, mint kis falusi boltossegéd. Ma már földrészeket gombolyít körül. Filmszallagjaival, sokezer mozija van Amerikában, száz és száz mozija játszik Európában, egyike a világ leggazdagabb embereinek. Mint nagy emberhez illik, röviden fogadta a rokonok üdvözlését, kezét fogott mindenkivel, aztán a menet élére állott és megindult gyalog a falu felé. Már Pestről telefonáltatott: Ne küldjetelem elem fogatot, mert gyalog akarok bevonulni szülőfalumba.

Igy lépkedett amerikai egyszerűséggel ünneplőbe öltözött kísérei előtt. Kíséretében van a cionisták egyik nagy alakja, Zukker-Liebermann volt berlini rabbi, a jeruzsálemi egyetem tanára és Ben Blumenthal színházkirály. Zukor Adolf jól érezte magát rokonai között. Mindenkire kedves volt, mindent megdicsért, zsargonban beszélgetett. Már Pestről megkérdezték tőle, mit kíván a rokonai házában ebédelni?

— Sóletet — felelte.

Délben a filmkirály a zsinagógához vonult kíséretével. A kis téren halotti csend. — Ünneplőbe öltözött a templom is és a mögötte levő egyetlen emeletes ház, a zsidó iskola,

melynek már könyvtára is van. Oldalát emléktábla jelöli:

„Ezen iskola alapítója és fentartója Zukor Adolf, helybeli születésű, newyorki lakos”.

Nagy ünnep ez, ma a világ leggazdagabb emberét hívta fel a rabbi ebben a kis magyar falu zsinagógájában, a tórához, ahol Zukor Adolf ezért a megtiszteltetésért 20.000 dollárt ajánlott fel a ricsei hitközségnek az egyházi épületre és a rabbilakásra.

Élet-halálharc egy gőzösn.

Borzalmas küzdelem egy tengeri hajó legénysége és kiszabadult vadállatok között.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójától.) Borzalmas jelenetek játszódtak le az Atlantison egy holland tengerjáró gőzösn. Az óceánjáró gőzös két hónappal ezelőtt ért céljához, árukkal megrakodva kötött ki a holland-indiai partokon. A tiszteknek és a legénységnek elegendő idejük volt arra, hogy a parton az utazás izgalmait kipihenhék, mert sok időbe tellett, míg a hajót új rakománnyal megterhelték. A rakomány, amelyet a hajónak Európába kellett szállítania, nem volt mindennapos: vadállatokból állott, amelyeket egy nagy angol menageria rendelt meg. A hajó magával vitte Európából a megfelelő ketreceket és az állatok beraktározását a menageria megbízottja végezte három benszüllött szolga segítségével. Amikor a beraktározás megtörtént a megbízott kijelentette a hajó kapitányának, hogy minden a legjobb rendben van és az állatok olyan biztosan vannak a ketrecekbe zárva, hogy semmi baj nem történhetik. Az ut első hete teljes rendben pergett le. A tizedik napon azonban váratlan dolog történt.

A másodtiszt, a gépész és két segéde épen a gépházban tartózkodtak és egy géphibát javítottak, mikor hirtelen valami különös zajra lettek figyelmesek. A tiszt megfordult és elszörnyedve látta, hogy egy borzalmas orangután áll szemben, amely rájuk akart törni. Az orangután kezében egy kromba vasdorongot forgatott, amelyet a gépházban talált. Pillanatnyi veszteni való idő sem volt. A tisztél nem volt revolver; nem volt mit tenniök, egy nagy gépkerék mögé húzódtak, az állat azonban követte őket. Rémes vadászat kezdődött, amelynek során a négy férfi még idejében elérte a fedélzetre vezető lépcsőt, felszaladt a fedélzetre és rögtön alarmozták a legénységet. A gépterembe indultak az állat keresésére, mert attól féltek, hogy a felbőszült vad a vaspuddal összezuzza a gépeket. Közben azonban az orangután is a fedélzetre jutott. A kapitány kiadta a parancsot, hogy az állatot tegyék ártalmatlanná, de ne öljék meg, mert egy ilyen ritka példány egész vagyont jelent és a kapitány kezességét vállalta, hogy a szállítmányt sértetlenül juttatja rendeltetési helyére. Az orangután azonban nem lehetett visszaüzeni a ketrecekbe és amikor három matróz kö-

zeledett hozzá, a vasbottal súlyos csapást mért a vállukra, úgybogy azok vértől boritva összerogytak. A legénység erre tüzelt, egy golyó az orangután füle alatt hatolt be és az állat abban a pillanatban, mint egy zsák, összeesett.

Alig tették ártalmatlanná a dübörgő vadállatot, amikor egy fiatal matróz kétségbeesetten rohant fel és jelentette, hogy két óriásbolygó is elhagyta ketrecét és most a fedélzeten vannak. Ahhoz már senki sem értett, hogy a kigyókat hogyan lehet visszacsalni ketrecükbe, nem volt tehát más mód hátra, mint ezeket is elpusztítani. Sortűzrel adták rájuk, legalább harminc lövés dördült el és bár egynéhány golyó talált, úgy látszott azonban, hogy a kigyók fel sem veszik sérülésüket. Erre vagy husz matróz vasbotokkal fellegyverkezve támadt rájuk, egész a fedélzet orráig piszkálták őket és végre is a tengerbe taszították a két monstrumot.

Mozi.

„xx Ezredes ur három lánya” a címe annak a pompás és rendkívül mulatságos német vigjátéknak, amit ma mutat be az aradi Apolló mozgósínház. A katonai élet komikumát s derüs humorát eleveníti meg az ötletes nyok felvonásos darab, amelyben a főszerepeket Mary Kid és Paul Heidemann világhírű német filmművészek játsszák. Az előadások 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx A Vadember ma utoljára az aradi Urániaiban. Ma szerdán vetíti utoljára az aradi Uránia mozgósínház a Vadember című grandiózus amerikai cowboydrámát. A főszerepet Tom Mix, a világhírű amerikai cowboy színész játssza. Az előadások fél 5, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Asszony, akinek a szépsége gyilkol” ez a címe annak a szenzációs filmdrámának, amit csütörtöktől kezdve vetik az aradi Uránia színház. A főszerepben Ellen Richter.

xx A világ legújabb eseményeit vetíti minden előadás előtt az aradi Apolló színház filmszurnálja.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékérel nem vállalunk felelősséget. NYILATKOZAT. Mirtán feleségemtől, Kóvágó Sándornétól szül. Pintér Mária, különváltam élek, érte semmiféle anyagi felelősséget nem vállalok. Kóvágó Sándor.

Értesítés!

Van szerencsém Arad és vidéke uriközönységét értesíteni, hogy uriszabóságomban személyes közreműködésemet megkezdtam. Kiváló tisztelettel: Sámson Jakab

Arad, Bulv. Reg. Maria 9., I. em.

Ki akar érettségizni?
Középiskolai összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít Galgóczy Magántanfolyam Budapest, VIII., Mária Terézia-tér három.

Dirnbeck István

Str. BARIŢIU (Rákóczi-u.) 31.
Cipőfelsőrész műhelyében vállalja min. 6000 g szakmába véső munkák készítését jutányos áron. 2668

A volt Deák Ferenc-ucca

közéleiben kisebb, nagyobb TELKEK olcsón ELADÓK. Megbizott: Gyertyy „Mures” kocsija Str. Unirel.

Maoulatura papír 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

Klein és Weinberger

textilnagykereskedők Arad, P. Avram Iancu (Szabadság-tér) 1. sz. alatt

május 17-én megkezdődött

bő választéku engros üzletükben detail-vevők részére

az elárusítást.

Az engros árak változatlanul maradnak detail vevők számára is.

FIGYELEM!

Aki tartón, szép és olcsó cipőt akar, az keresse fel GARA cipész üzletét Arad, Str. Eminescu 19. (Deák F.-u.), ahol javítások is elfogadtnak

KÁVÉHÁZAKBAN,
VENDEGLÓKBAN,
ÉTTERMEKBEN
KÉRJE MINDIG AZ
ARADI KÖZLÖNYT

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésre ára hátkétszáz 4 lej. — Van, vasárnap 8 lej. — Vasárnapon betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vasárnapon betűvel kívánt szavakat alánzásával kell jelölni. — Hirdetéseket d. u. 6 óráig részint. tel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés süveget, amelyik tartalmazza fogya eredeti alakítását nem közzétesse, ha minden egyes esetben megváltoztatása, illetve helyesbítése. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon száma: 151. * * * * *

LEVELEZÉS.

NEM hiszek én nekod többé soha-soha.
Márcodik posta. 1263

ALKALMAZÁS.

FÉRFIPODRÁSZ üzlettembes gyakorlott komoly nőfodrást vagy fodrásznőt keresnek keresek. Cim Rudolf Mosse hirdetésben. 10420

KÖZÉPKORU nyugdíjas vasutas bármilyen állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 2662

VASALÓNÓ olcsó munkát vállal. Str. Grandcerilor (Török L) 17. 2665

100.000 LEI kaucióval, pénztárnoknál felügyelőnél, raktárnoknál és más egyéb bizalmi állást vállalk. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 2672

ÖNÁLLOAN, jöhető mindenek azonnalra vagy elsejére felvétetik. Vulpe. Str. Clocsa (Szent László-u.) 15. 2677

VÉTEL ÉS ELADÁS.

BÖRÖNDÖK, szalon, gyermekkosci, szőnyeg, virágállvány, hegedű, lant, csello, harmonika, gramofon, háló, ebédlő, szalon, konyha berendezések, antik szekrények, tükrök, fotelok, diványpárnák, íróasztalok, háromajtós szekrények, ebédlő diványok, antik komódok, porcellánok, dísztárgyak, villanylámpák, paplanok, íróasztal garnitúrák, férfi ruhák, stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I em. jobb. 1000

ELADÓ SINGER-VARRÓGÉP, alig használt, igen olcsó áron. Str. Dorobantilor (Urbán Iván-ucca) 26. Neumann-üzlet. 400

BIZOMÁNYBA KERESKÉK dísztárgyakat, bördöndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyegeket, közszükségleti cikkeket, férfi ruhákat, egyes butorabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ÜZLETEK.

BEVEZETETT üzlethez, antik tárgyakhoz érde, tőkével rendelkező, közreműködő társat keresek. Komoly ajánlatokat „2-300.000” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3151

VILÁGOS, padolt szuterén főpostával szemben, műhelynek, lakásnak azonnal kiadó. Str. Consistoriului 29. 2664

ÜZLETHELYISÉG, MŰHELY június elsejétől kiadó. Ferenc-tér 13. sarokház. Értekezni ott dr. Müller ügyvédnél. 2671

INGATLAN.

STRADA Grivitei (Miklós-ucca) 122. sz. mázarához kedvező fizetési feltételekkel eladó. 2676

LAKÁS.

RENOVÁLT három világos szoba műteremnek, lakásnak, irodának azonnal kiadó. Str. Consistoriului 29. 2663

KÜLÖNBÉJÁRATU udvari szoba kiadó. Str. Gheorghe Popa (Ferdinánd-ucca) 8. ajtó 12. sz. 2678

VIZUMOK követségeknél Utlevéihesszabítások, C.F.R. bérletek

Kilencvenhat lejárt - lakást,

ellátást, vagy alkalmazást hirdethet, eredményt ér el, ha kockahirdetést ad fel.

KÜLÖNFÉLÉK.

PÉNTEKEN. 13-án, elveszett a pénzügyvizsgáztató II. emeletén egy barna bőrpénztárca. A becsületos megtaláló kéri, csupán a benne levő iratokat Szokos Ottó, Str. Trib. Buteanu 2. sz. alá eljuttatni. 2675

EXTRAS DIN LICITATIE PUBLICĂ.

La recercarea Barbarei Farkas, domiciliată în Arad, se vor vinde prin licitație publică, care se va ține la 18. Mai 1927, la orele (3) trei, în birou și cu intervenția notarului public Dr. Eugen Beles, Arad, Str. Brătianu 2. în sarcina riscul și cheltuielile debitorului tardiv Ladislau Szuchanek, domiciliat în Arad, obiectele date în gar și anume: un tacâm de argint pentru 12 persoane, un serviciu de tortă pentru 12 persoane și șasă tablouri pictate cu prețul de strigare de 45.000 Lei, aceluia, care va oferi mai mult, eventual și sub prețul de strigare.

Amatorii au se depună 10% ca valou și după adjudecare să plătească imediat prețul de cumpărare cu taxele fiscale cuvenite.

Obiectele de vânzare și condițiile de licitație se pot vedea în biroul notarial public în ziua licitației. Arad, în 12. Maiu 1927.

Ferdinand Sommer,
advocat Arad.

2679

BUDAPESTEN

150 esztendőse cég, üzlethelyiséggel a BELVÁROS legelőkelőbb utcájában, mely a tulajdonos családjában van alapítása óta s melyen tulajdonosai VAGYONT szereztek — üzletkörről, vevőkkel, üzleti barokk tölgy faragott tvegszekrényekkel, 1600 képből álló áruaktárral, vagy anélkül betegség miatt eladó. A

MŰKERESKEDŐ CÉG

neve magában egy üzleti tőke a mostani és az elszakadt volt magyar területeken is. — Áruaktárral ára 50.000 pengő, áru nélkül 15.000 pengő. A hátralék bankgarantált birtosítása esetén a vételhez 12.000 pengő elegendő. Felvilágosítás az Aradi Közlöny kiadóhivatalában vagy Budapest, IV., kor. Magyar ucca 26., fdsz. 5. „ARCHITECTURA” cégnél.

ELADÓ!

Szávay Kálmán férfi-, női- és gyermek cipőkészítő üzlete Arad, Strada Marasesti 6. (volt Kossuth-ucca). Mérték szerinti megrendelések 3 nap alatt, javítások azonnal elkészülnek a legolcsóbb ártért. 2388

Válasszon Ön is!

Egysorsjeggyel nyertek 750.000 Schillinget.

A következő szerencsés szériák kaphatók nálunk:

83101-200 1/4 8126-150 1/8
27151-200 1/4 19751-800 1/4
91601-650 1/8 53601-700 1/4
67476-500 1/8 29100-200 1/8

Azonkívül több fél, negyed és nyolcad.

A sorsjegyek árai:

1/4 S. 32 (L. 880) 1/4 S. 16 (L. 440)
1/8 S. 8 (L. 220) 1/8 S. 4 (L. 110)

Huzás június 21-23. A sorsjegyek fele nyer.

Rendeljen HUGO HORWITZ & Co. Wien, I., Franz Josefs Kal 65.

Ön is tudja, hogy

minőségű Coventry Royal, Góricke, Dürkopp, Walfenrad és Puch kerékpárokat vehet

részletfizetésre HAMMER VILMOS

szak üzletében Arad, Plata Avram Iancu 5-6. (Szabadság-ter)

Aradi Tejcsarnok

Arad, Str. Crisan (Karolina-ucca) 8. P. Catedralei (Tökölly-ter) 13. (volt Lázár Vilmos-u. oldalán.)

Uradalmi teljes tej literje 8 lej.

Legfinomabb tea-vaj,

jégbehűtött Yoghurt, habtejszín.

Tejfel Turó

egész napon át kapható!

Egy jóforgalmu II. osztályu vendéglő eladó, esetleg házzal együtt.

Bővebben tudakozódni lehet:

Arad, Str. Cantacuzino No. 42., vagy az Aradi Közlöny kiadójában. 2429

Keresünk malomszakmában

hosszabb gyakorlattal bíró

teljesen verzátus egyént

ki egyben könyvelő is, román nyelvet sző és írásban perfektül bírja. Ajánlatok bizonyítványmásokkal fizetési igények megjelölésével Gluck Rudolf örököséhez Albaulia intézendők.

Anyuka!
Én csak „LYA”-vajast eszek.

Erdély legolcsóbb gyógyfürdője

Vata de jos, Alvaca,

teljesen ujonnan átalakítva.

Kénes és szén-savas természetes meleg források páratlan eredménytel gyógyítanak: csusz, rheumat, köszvény, ischiast, lobosodást, benuást, vizsértágulást, aranyeret és mindenféle női bajokat!

Teljes penzio napl 160.- lej.

Kitűnő konyha. Allandó zene Kérjen prospektust. AZ IGAZGATÓSÁG.

300 drb. üres cukros láda

és 2687

25 drb. üres heringés herdő

olcsón eladók.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

!! **Künstler-vizumiroda** !! Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintézik.
Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.